

STEČAJNI POSTUPAK TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Vidalina, Franka

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:094042>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**STEČAJNI POSTUPAK TRGOVAČKIH
DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Mentor:

Doc.dr.sc. Ratko Brnabić

Student:

bacc.oec. Franka Vidalina

Broj indeka: 5140277

Split, svibanj 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD	3
1.1. Definiranje problema i cilj rada	3
1.2. Metode rada	4
1.3. Struktura rada	4
2. STEČAJNI RAZLOZI	5
2.1. Nesposobnost za plaćanje	5
2.2. Prezaduženost	6
3. POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA.....	8
3.1. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka	8
3.2. Prethodni postupak	9
3.3. Otvaranje stečajnog postupka	10
3.4. Nedostaci stečajnih postupaka u Republici Hrvatskoj	12
3.5. Izmjena i dopuna zakona o stečaju 01.09.2015.godine.....	14
4. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA.....	15
4.1. Stečajna masa i stečajni vjerovnici	17
5. STEČAJNI PLAN	20
6. EKONOMSKI ASPEKTI STEČAJA	23
6.1. Efikasnost u stečaju	23
6.2. Ekonomski aspekti stečajne procedure	25
6.2.1. Ekonomski ciljevi stečaja.....	25
6.2.2. Određivanje realne vrijednosti dužnika i prodaja imovine	26
6.2.3. Evaluacija mogućnosti restrukturiranja.....	27
6.3. Uzroci stečaja	28
6.3.1. Eksterni uzroci stečaja.....	28
6.3.2. Interni uzroci stečaja	29
7. ANALIZA STEČAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA „KONSTRUKTOR INŽENJERING d.d.“	30
7.1. O poduzeću Konstruktor-inženjering d.d.	30

7.2. Početak krize društva Konstruktor-inženjering d.d.	31
7.3. Analiza financijskih izvještaja	32
7.3.1. Vertikalna analiza bilance	33
7.3.2. Horizontalna analiza bilance	34
7.3.3. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka.....	35
7.3.4. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka.....	36
7.4. Ocjena sigurnosti poslovanja	37
7.4.1. Pokazatelji likvidnosti	37
7.4.2. Pokazatelji zaduženosti	38
7.4.3. Pokazatelji aktivnosti	39
7.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti	40
7.4.5. Pokazatelji profitabilnosti	41
8. STATISTIKA STEČAJEVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	42
8.1. Insolventne pravne osobe u Republici Hrvatskoj prema duljini trajanja blokade..	46
8.2. Analiza duga pravnih osoba blokiranih 120 i više dana	48
9. ZAKLJUČAK	52
SAŽETAK	54
SUMMARY	54
LITERATURA	53
POPIS TABLICA	55
POPIS GRAFIKONA	56
PRILOG I	57

1. UVOD

Stečajem se u Republici Hrvatskoj smatra „smrt“ poduzeća, njegovo zatvaranje, odnosno prestanak poslovanja i konačno rješenje kada poslovni subjekt, pritisnut financijskim poteškoćama pri obavljanju određene gospodarske djelatnosti nije sposoban podmiriti vlastite obveze prema poslovnim partnerima, a što je danas postala realnost hrvatskog gospodarskog svijeta.

Unatrag nekoliko godina, mnogo je hrvatskih poduzeća, uz vlastito ime dobilo epitet, odnosno nastavak „u stečaju“. Iako se navedenog epiteta pribojavaju svi vlasnici poslovnih subjekata, pokušavajući svoje poduzeće „održati na životu“ što duže, tražeći moguće načine oporavka i izbjegavajući „nestanak“ iz poslovnog svijeta, u mnogim je slučajevima „zloglasni“ epitet zapravo nužan, kako poduzeće ne bi zapalo u još veće financijske neprilike, te kako bi iz preostale imovine kojom raspolaže moglo podmiriti obveze prema svojim vjerovnicima.¹

Osim toga, stečaj nekog poduzeća ne znači nužno i prestanak poslovanja istog. Postoji nada za oporavak i nastavak poslovanja kroz restrukturiranje u stečaju, odnosno provedbom stečajnog plana, koji se pak, iako ima ekonomski prioritet nad likvidacijom u stečaju provodi vrlo rijetko, za što je zaslužna veoma složena procedura. Procedura pokretanja i provođenja stečajnog postupka uređena je Stečajnim zakonom, kojim se uređuju:²

pretpostavke za otvaranje predstečajnoga postupka, predstečajni postupak, pravne posljedice njegova otvaranja i provedbe, pretpostavke za otvaranje stečajnoga postupka, stečajni postupak, pravne posljedice njegova otvaranja i provedbe, stečajni plan, osobna uprava dužnika nesposobnoga za plaćanje te pretpostavke i učinci oslobađanja dužnika od preostalih obveza a čija će se analiza, radi boljeg razumijevanja samog postupka, kao i funkcije osoba koje u istom sudjeluju, izvršiti u nastavku.

1.1. Definiranje problema i cilj rada

Predmet ovog rada je stečajni postupak trgovačkih poduzeća u Republici Hrvatskoj, te se temelji na uočavanju mogućih uzroka i povoda stečaja, kao i analizu isprepletenih aspekata ekonomije i prava tijekom stečajnog postupka.

¹ Sajter, D. (2008) Ekonomski aspekti stečaja i restrukturiranja u stečaju. Doktorska disertacija. Osijek: Ekonomski fakultet

² Stečajni zakon; NN 71/15

Cilj rada je dati doprinos boljem poznavanju stečajeva s aspekta ekonomskih znanosti, unapređenje i promicanje koncepta restrukturiranja u stečaju.

1.2. Metode rada

Ovaj radi temelji se na analizi sekundarnih podataka, a kako bi se postigli postavljeni ciljevi, prikupljena je domaća literatura kao što su knjige, znanstveni i stručni članci, stručni časopisi i podaci dostupni na internetu.

Najčešće metode koje su korištene u radu su metoda analize i sinteze, indukcije, komparacije, deskriptivna metoda i statističke metode.

1.3. Struktura rada

Rad se sastoji od 9 poglavlja, uključujući uvod i zaključak. Uvodno tj. prvo poglavlje prikazuje predmet istraživanja i ciljeve rada te su navedene metode koje su korištene prilikom izrade rada. U drugom poglavlju opisuju se razlozi koji dovode do stečaja, dok se cijeli proces pokretanja stečajnog postupka navodi u trećem poglavlju i nedostaci tog postupka. U četvrtom poglavlju navedena su tijela koja sudjeluju u postupku i njihova zaduženja i ovlasti, te definicija i svrha stečajne mase kao i skupine vjerovnika koji sudjeluju u stečajnom postupku. Peto poglavlje opisuje izradu stečajnog plana.

U šestom poglavlju navedeni su ekonomski aspekti stečaja, odnosno ekonomska efikasnost stečaja, ekonomski ciljevi stečaja te se navode mogući uzroci stečaja. Sljedeća dva poglavlja odnose se na praktični dio rada. Sedmo poglavlje sadrži analizu stečaja na primjeru poduzeća Konstruktor-inženjering d.d., navedeni su osnovni podaci o poduzeću, zatim se prikazuje nastanak krize poduzeća koja se potvrđuje kroz horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka te ocjenu poslovanja pomoću pokazatelja, dok se deveto poglavlje odnosi na statistiku stečajeva u Republici Hrvatskoj.

Na kraju rada nalazi se literatura, te popis tablica i grafikona.

2. STEČAJNI RAZLOZI

Stečajni postupak pokreće se samo ako za to postoje zakonom utvrđeni razlozi kao što su:

- nesposobnost za plaćanje i
- prezaduženost.

2.1. Nesposobnost za plaćanje

Nesposobnost za plaćanje postoji ako dužnik ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze. Okolnost da je dužnik namirio ili da može namiriti u cijelosti ili djelomično tražbine nekih vjerovnika ne znači da je sposoban za plaćanje.

Nesposobnost za plaćanje nastupa kada dužnik ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze, odnosno ako u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u razdoblju dužem od 60 dana koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Kada nije isplatio tri uzastopne plaće koje radniku pripadaju prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku.

Potvrdu o nesposobnosti za plaćanje (BON-2 obrazac) izdaje banka kod koje dužnik ima otvoren svoj poslovni račun, odnosno koja za dužnika obavlja poslove platnog prometa, na zahtjev vjerovnika ili pak druge osobe koja želi i može otvoriti stečajni postupak. Međutim, u slučaju da dužnik tijekom prethodnog postupka podmiriti svoje dugove prema vjerovnicima neće se smatrati da je nesposoban za plaćanje.³

³ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 6.

Tablica 1. – Prikazuje bilancu poduzeća X d.o.o. –a koje je nesposobno za plaćanje

IMOVINA	SVOTA	KAPITAL I OBVEZE	SVOTA
Dugotrajna imovina	700.000,00	Kapital i pričuve	5.000,00
licencija	20.000,00	- upisani temeljni kapital	20.000,00
poslovni prostor	600.000,00	- gubitak tekuće godine	(15.000,00)
- osobni automobil	80.000,00	Dugoročne obveze	605.000,00
Kratkotrajna imovina	250.000,00	- kredit banke (5 god.)	605.000,00
zaliha gotovih	60.000,00	Kratkoročne obveze	340.000,00
zaliha materijala	30.000,00	- prema dobavljačima	200.000,00
potraživanje od kupaca	160.000,00	- kredit banke (1. mj.)	100.000,00
novac u banci i blagajni	0,00	- obveza za PDV	40.000,00
UKUPNA IMOVINA	950.000,00	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	950.000,00

Izvor: Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 32.

„Iz tablice možemo vidjeti da su kratkoročne obveze X d.o.o.-a dospjele na naplatu u svoti od 340.000,00 kn, ali društvo nema novca na računima u banci te možemo zaključiti da je nesposobno za plaćanje dospjelih obveza. Međutim, društvo raspolaže imovinom u vrijednosti od 950.000,00 kn čijom se prodajom mogu namiriti vjerovnici.“⁴

2.2.Prezaduženost

Može se reći da je neko društvo prezaduženo ako njegova imovina ne pokriva postojeće obveze, odnosno ako visina njegovih obveza prelazi vrijednost njegove imovine. Prezaduženost je zapravo gubitak kreditne sposobnosti zbog prevelikog korištenja pozajmljenih sredstva. No, prezaduženost može biti samo privremena, npr. kada trgovačko društvo pokreće novu proizvodnju, te će se radi pribavljanja novčanih sredstava kojim planira izvršiti početna ulaganja, zadužiti u tolikoj mjeri da će u trenutku analize financijskih izvješća biti prezaduženo. Međutim, u navedenom slučaju, kao i

⁴ Vuk, J.; Računovodstvo društva u stečaju; Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 32

u drugim slučajevima kada se prema okolnostima može pretpostaviti da će društvo nastavkom poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću, neće se smatrati da je društvo prezaduženo.⁵

Tablica 2. prikazuje bilancu poduzeća Y d.o.o. –a koje je prezaduženo.

IMOVINA	SVOTA	KAPITAL I OBVEZE	SVOTA
Dugotrajna imovina	390.000,00	Kapital i pričuve	(30.000,00)
zemljište	50.000,00	- upisani temeljni kapital	20.000,00
poslovni prostor	300.000,00	- gubitak tekuće godine	(50.000,00)
- osobni automobil	40.000,00	Dugoročne obveze	0,00
Kratkotrajna imovina	350.000,00	-	0,00
zaliha robe	160.000,00	Kratkoročne obveze	770.000,00
potraživanje od kupaca	130.000,00	- prema dobavljačima	500.000,00
ulaganje u dionice	50.000,00	- kredit banke (1. mj.)	190.000,00
novac u banci i blagajni	10.000,00	- obveza za PDV	80.000,00
UKUPNA IMOVINA	740.000,00	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	740.000,00

Izvor: Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 32.

„Tablica 2. prikazuje da su kratkoročne obveze Y d.o.o.-a, dospjele na naplatu u svoti od 770.000,00 kn, a društvo raspolaže sa 10.000,00 kn na računima u banci, te se time pokazuje njegova nesposobnost za plaćanje. Društvo raspolaže ostalom imovinom u vrijednosti od 740.000,00 kn čijom se prodajom ne mogu namiriti svi vjerovnici, te se na taj način očituje njegova prezaduženost.“⁶

⁵ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 7

⁶ Vuk, J.; Računovodstvo društva u stečaju; Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 32.

3. POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA

3.1. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka

Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka podnosi se sudu na propisanom obrascu te sadržava podatke za identifikaciju dužnika i podnositelja prijedloga te popis imovine i obveza dužnika. Vjerovnik koji učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i stečajnoga razloga ili dužnik mogu podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.

Razlučni vjerovnik ovlašten je podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ako učini vjerojatnim da tražbinu neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji se odnosi njegovo razlučno pravo.

Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ne može se povući. Objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova u roku od tri dana od dana podnošenja potpunoga prijedloga. Ako su podnesena dva ili više prijedloga za otvaranje predstečajnoga ili stečajnoga postupka, sud će za sve prijedloge provesti jedinstveni postupak i donijeti zajedničku odluku.

Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka pravne osobe u ime dužnika ovlaštene su podnijeti:

- osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu
- član upravnoga odbora dioničkoga društva
- likvidator dužnika
- član nadzornoga odbora dužnika, ako nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu
- član društva s ograničenom odgovornošću ako dužnik nema nadzorni odbor, a nema osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu.

Financijska agencija dužna je podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ako pravna osoba u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana, i to u roku od osam dana od isteka toga razdoblja, osim ako su ispunjene pretpostavke za pokretanje skraćenoga stečajnog postupka.⁷

⁷ Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske; Vodič kroz stečajni postupak, Zagreb listopad 2015. str.8-11

3.2.Prethodni postupak

Sud će na temelju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, ako nije povučen u zakonski određenom roku (15 dana), donijeti rješenje o pokretanju prethodnog postupka.

U prethodnom postupku utvrđuje se postojanje uvjeta za otvaranje stečaja na temelju dokaza koje je podnio vjerovnik, odnosno predlagatelj. U slučaju da dužnik prizna postojanje nekog od stečajnih razloga ili je on sam predlagatelj, sudac može preskočiti prethodni postupak i odmah donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Sud ne mora donijeti rješenje o pokretanju prethodnoga postupka, odnosno, može donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka bez provedbe prethodnoga postupka:

- ako na temelju prijedloga za otvaranje predstečajnoga postupka utvrdi postojanje stečajnoga razloga

- ako Financijska agencija podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka po službenoj dužnosti

- ako osoba ovlaštena za zastupanje dužnika po zakonu odnosno dužnik pojedinac podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka

- ako vjerovnik podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, a dužnik prizna postojanje stečajnoga razloga

- ako je prije otvoreni predstečajni postupak završio bez uspjeha

Prethodni postupak može trajati najduže 60 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, tijekom kojih stečajni sudac mora paziti da ne dođe do promjena imovinskog položaja dužnika koje bi bile nepovoljne za vjerovnika, te u tu svrhu može imenovati privremenog stečajnog upravitelja na kojeg prelazi ovlast za raspolaganje imovinom ukoliko je određena zabrana raspolaganja istom, u kojem pak je slučaju stečajni upravitelj dužan imovinu zaštititi i održavati, nastaviti vođenje poslovanja, te ispitati mogu li se imovinom dužnika pokriti troškovi postupka, a kao stručna osoba može ispitati i postojanje razloga za otvaranje stečajnog postupka.

3.3.Otvaranje stečajnog postupka

Ako je pokrenut prethodni postupak, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka. Ako nije pokrenut prethodni postupak, sud će odrediti ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka. Sud će na ročištu radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka, a najkasnije u roku od tri dana nakon njegova zaključenja, donijeti rješenje o otvaranju stečajnoga postupka ili o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka. Na ročište radi rasprave o pretpostavkama za otvaranje stečajnoga postupka pozivaju se podnositelj prijedloga, a za dužnika pravnu osobu osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, odnosno dužnik pojedinac, privremeni stečajni upravitelj te, prema potrebi, vještaci. Pravne posljedice otvaranja stečajnoga postupka nastupaju u trenutku kad je rješenje o otvaranju stečajnoga postupka objavljeno na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Otvaranjem stečajnoga postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnoga upravitelja. Nakon otvaranja stečajnoga postupka stečajni upravitelj je dužan cjelokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu odmah preuzeti u posjed i njome upravljati. Do izvještajnoga ročišta završit će se oni započeti poslovi čije je ispunjenje potrebno da bi se spriječilo nastupanje štete na imovini stečajnoga dužnika i oni poslovi za koje stečajni upravitelj utvrdi da su korisni za stečajnu masu.

Danom otvaranja stečajnoga postupka prestaju prava osoba koje su bile ovlaštene raspolagati sredstvima na računima dužnika. Stečajni upravitelj bez odgode će zatvoriti sve račune dužnika i otvoriti novi račun dužnika ili više računa ako za to ima potrebe i odrediti osobe ovlaštene raspolagati sredstvima na tim računima. Ako je pravna osoba koja za dužnika obavlja poslove platnoga prometa saznala za otvaranje stečajnoga postupka prije nego što je stečajni upravitelj zatražio zatvaranje računa, dužna ih je zatvoriti. Sredstva sa zatvorenih računa prenijet će se na nove račune. Nakon otvaranja stečajnoga postupka uz tvrtku ili naziv dužnika na poslovnom papiru dodaje se oznaka „u stečaju“ s naznakom novih brojeva računa preko kojih se obavlja poslovanje dužnika.

Stečajni postupak provodi se radi skupnog namirenja svih vjerovnika stečajnoga dužnika i to unovčenjem njegove imovine te podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima. Skupno namirenje svih vjerovnika stečajnoga dužnika koje se provodi unovčenjem njegove imovine i podjelom

prikupljenih sredstava vjerovnicima rezultirat će prestankom postojanja stečajnoga dužnika pravne osobe, osim ako vjerovnici stečajnoga dužnika ne prihvate stečajni plan na kojega stečajni dužnik pristaje. Stečajni dužnik fizička osoba (dužnik pojedinac), nakon zaključenja stečajnoga postupka, odgovara bez ograničenja za svoje preostale obveze, osim ako najkasnije na izvještajnom ročištu ne podnese prijedlog za oslobođenje od preostalih obveza i sud donese rješenje kojim određuje oslobođenje od preostalih obveza.

U stečajnom postupku isključivo je stvarno i mjesno nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište dužnika. U stečajnom postupku prvostupanjski postupak provodi sudac pojedinac, a drugostupanjski sud odlučuje o žalbi u vijeću koje čine tri suca.

U stečajnom postupku svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka dok će se troškovi suda i drugih tijela u postupku, odnosno sudionika u postupku namiriti iz izvora propisanih zakonom. Troškovi postupka mogu se namiriti iz imovine stečajnoga dužnika. Za namirenje troškova postupka mogu se koristiti novčana sredstva koja su prikupljena unovčenjem imovine stečajnoga dužnika, kao i novčana sredstva koja su za tu svrhu prikupljena prije otvaranja stečajnoga postupka.

Nakon što Financijska agencija utvrdi nemogućnost izvršenja osnove za plaćanje radi nedostatka novčanih sredstava na računima dužnika pravne osobe, naložit će banci da zaplijeni novčana sredstva s računa dužnika, u iznosu od 5.000,00 kuna za predujam za namirenje troškova stečajnoga postupka.

Troškovi postupka mogu se namiriti i iz predujma kojeg je dužan platiti podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka. Podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka dužan je po nalogu suda u roku od osam dana platiti iznos predujma koji ne može biti viši od 20.000,00 kuna.

Predujam nisu dužni platiti:

- radnici i prijašnji dužnikovi radnici ako su podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka radi namirenja svoje dospjele tražbine po osnovi rada
- Financijska agencija ako je podnijela prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka po službenoj dužnosti
- Republika Hrvatska.

Za namirenje troškova stečajnoga postupka koji se ne mogu namiriti iz imovine dužnika i osiguranja predujma, za namirenje troškova stečajnoga postupka, na svakom sudu osniva se Fond za namirenje troškova stečajnoga postupka.

U Republici Hrvatskoj stečajni postupci se u pravilu otvaraju nad poduzećima koja imaju višegodišnje blokade računa, bez unovčive imovine i s nagomilanim dugovima, što otežava proces preoblikovanja i namirivanja dužnika putem stečajnog postupka. Zakon o stečaju sasvim dobro regulira pitanje pokretanja stečajnog postupka, ali problem je što se u praksi navedeni zakon ne primjenjuje. Stečajni zakon prvi put je uveden 1996. godine po uzoru na njemački model i do 2015. godine je mijenjan i nadopunjavao osam puta.

3.4. Nedostaci stečajnih postupaka u Republici Hrvatskoj

Prema Sajteru brojni su problemi koji opterećuju stečajne postupke u Hrvatskoj, a mogu se svrstati u pet kategorija:⁸

a) Problemi vezani uz neprimjenjivanje zakona i uz loša zakonska rješenja

Kao glavni problem ističe se prekasni odlazak trgovačkih društva u stečaj kada gotovo više nema nikakvih mogućnosti za nastavak poslovanja i zadržavanja radnika u radnom odnosu. Posljedica toga je što uprava društava izbjegava da otvori stečaj kako bi zadržali svoje pozicije te iscrpili društvo do krajnjih granica. Isto tako postoji visok prag tolerancije nadležnih institucija prema insolventnim trgovačkim društvima koji dovodi do toga da se stečajevi ne otvaraju čak ni kada se poduzeća nalaze u velikim poslovnim poteškoćama. Kao problem stečajnog postupka može se navesti i veliki vremenski razmak od nastupanja uvjeta za otvaranje stečaja do trenutka stvarnog pokretanja stečajnog postupka te loša zakonska rješenja kojima se društvima otvaraju mogućnosti da izbjegavaju svoje obveze prema vjerovnicima i nastavak poslovanja osnivanjem novog društva kad poduzeće propadne.

b) Problemi u radu sudova

Problem vezan uz rad suda odnosi se na neznanje o ustrojstvu i načinu funkcioniranja koje pokazuje veliki broj sudaca, a što dovodi do nepovjerenja u odluke i prijedloge stečajnog

⁸ Sajter, D. (2008) Ekonomski aspekti stečaja i restrukturiranja u stečaju. Doktorska disertacija. Osijek:Ekonomski fakultet

upravitelja. Suci zbog nedovoljne educiranosti o stečajnom postupku odabiru samo one stečajne upravitelje u koje imaju povjerenja što rezultira formiranjem neformalnih grupa sudaca i stečajnih upravitelja. Tako mali broj stečajnih upravitelja vodi deset i više stečajeva dok veliki broj ostalih nikad nije dobio nijedan predmet. Velik problem predstavlja i usporenost rada sudova, što potvrđuje podatak da se žalbe na Visokom trgovačkom sudu rješavaju najkraće za 1,5 godinu do 2 godine, ali često i duže od toga.

c) Problemi u radu stečajnih upravitelja

Stečajni upravitelj predstavlja najvažnije operativno tijelo stečajnog postupka jer o njemu ovisi uspješnost provedbe stečajnog postupka i stoga mora biti stručan i osposobljen. No, u praksi se javljaju mnogi problemi vezani za rad stečajnih upravitelja, kao što su njihova needuciranost, nedovoljno stručan i odgovoran rad te sporost i površnost u radu. Rad stečajnog upravitelja je uvelike otežan jer je u stečajnom postupku izložen pritiscima od strane vjerovnika, banaka, radnika, interesnih skupina, a često su suprotstavljeni. Problem se javlja i u početnoj fazi stečaja kad stečajni upravitelj mora sam snositi troškove stečajnog postupka (izrada pečata, otvaranje žiro računa i dr.). S obzirom na znanje i stručnost koja se traži, posao stečajnog upravitelja nedovoljno je plaćen, a javnost, zahvaljujući prije svega medijima, na njih gleda kao kriminalce.

d) Problemi kod stečajnog dužnika

Problemi koji se javljaju kod stečajnih dužnika velikim se dijelom odnose na nepotpunu i lošu poslovnu dokumentaciju stečajnih dužnika te nedostatne i netočne evidencije o imovini u knjižnom i vanknjižnom vlasništvu. Drugi problemi koji otežavaju stečajni postupak očituju se u nesuradnji uprave dužnika sa stečajnim upraviteljem, kao i u nedostupnosti vlasnika, koji se zbog velikih dugovanja sakrivaju. Međutim i sami vlasnici su često manipulirani od strane odvjetnika koji ih zastupaju te ih navode u polukriminal.

e) Ostali problemi

Ostali problemi stečajnog postupka u najvećem broju se odnose na državu i banke. Država je najveći dužnik i nepoštena je prema privrednim i građanskim subjektima. Zatim, Ministarstvo financija i Državno odvjetništvo ne preuzimaju odgovornost u slučajevima kada Republika Hrvatska kao veliki vjerovnik treba donijeti odluku o zauzimanju stava u stečaju, a u odnosu na poreznu upravu problem postoji u izostanku reakcije na neplaćene poreze i doprinose i po

nekoliko godina. Što se tiče banaka, one kao najčešći hipotekarni vjerovnici uvelike utječu na suce i nisu zainteresirane za razvoj gospodarstva. Generalno gledajući, stečaj je često mjesto nastanka raznoraznih malverzacija.

3.5. Izmjena i dopuna zakona o stečaju 01.09.2015. godine

Novo izmjene stečajnog zakona nemaju utjecaja na stečajne postupke pokrenute prije njegovog donošenja i dovršiti će se prema odredbama zakona koji je bio na snazi u vrijeme njihovog pokretanja. Novost u Zakonu je da više nema oglasa o stečajnim postupcima u Narodnim novinama, jer se sve obavijesti nalaze na mrežnoj stranici e-oglasne ploče suda, a dostava se smatra objavljenom istekom osmoga dana od dana objave. Najvažnija promjena nalazi se u obvezi Fina-e da podnese prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka, ako pravna osoba u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana. U odnosu na staro zakonsko rješenje, novim Stečajnim zakonom implementirana su pravila o predstečajnoj nagodbi.

Njime je propisano da se predstečajni postupak provodi radi utvrđivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima i održavanja njegove djelatnosti, dok se stečajni postupak provodi radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima, s tim da se može provesti i stečajni plan, a poštenim će se dužnicima pojedincima omogućiti oslobođenje od preostalih obveza. Dvije važnije novine odnose se na pravo osporavanja tražbina vjerovnika u predstečajnom postupku i unovčenje predmeta na kojima postoji razlučno pravo u stečajnom postupku. Uz dužnika, pravo osporavanja ima povjerenik kao i vjerovnici dok se nekretnina na kojoj postoji razlučno pravo prodaje isključivo u stečajnom, a ne u ovršnom postupku, na prijedlog stečajnog upravitelja ili razlučnog vjerovnika, uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka o ovrsi na nekretninama. Novina u Zakonu je da se mijenjaju stečajni razlozi, tako nelikvidnost nije više jedan od stečajnih razloga. Da bi se pokrenuo predstečajni postupak, mora postojati predstečajni razlog, a Zakonom je definirano da je to prijeteća nesposobnost za plaćanje. Time se daje prilika poduzeću da postupak pokrene na vrijeme, dok još nije postao nesposoban za plaćanje, kako bi kroz rekonstruiranje poslovanja uspješno okončao postupak. ⁹

⁹ Čuveljak, J. (2015) Novine u stečaju prema novom Stečajnom zakonu, Financije, pravo i porezi str. 20

4. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA

Da bi se lakše razumio stečajni postupak važno je navesti tijela koja sudjeluju u postupku i njihova zaduženja.

Tijela stečajnog postupka su:¹⁰

- Sud
- skupština vjerovnika
- stečajni upravitelj,
- odbor vjerovnika.

Sud je glavno tijelo stečajnog postupka, odlučuje o pokretanju prethodnog postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga i provodi taj postupak. Nakon što utvrdi da postoji uvjet za pokretanje stečaja odlučuje o pokretanju stečajnog postupka i imenuje stečajnog upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu upute u skladu sa Zakonom. Određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnog postupka i odobrava predračun troškova stečajnog postupka, kao i nagradu stečajnog postupka. U svakom trenutku ima pravo razriješiti stečajnog upravitelja ako ne ispunjava njegova zadatke i smatra da nesavjesno obavlja posao. Kao glavno tijelo stečajnog postupka odobrava isplatu vjerovnika i donosi odluku o zaključenju i obustavi stečajnog postupka. Također odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnoga postupka, ako prema Zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnoga postupka.

Stečajni upravitelj je fizička osoba koja ima visoku stručnu spremu, položen stručni ispit za stečajnog upravitelja te se nalazi na listi stečajnih upravitelja. Sud prigodom imenovanja posebno vodi računa o tome raspolaze li upravitelj potrebnom stručnošću i zadovoljavajućim poslovnim iskustvom potrebnim za vođenjem stečajnog postupka. Stečajni sudac ima pravo jednom stečajnom upravitelju dodijeliti najviše tri slučaja koje on vodi kako bi se ograničila mogućnost pogodovanja. Treba naglasiti da stečajnog upravitelja kojega je imenovao sud, skupština vjerovnika već na prvom ili kasnijem ročištu nakon imenovanja stečajnog upravitelja ima pravo smijeniti i imenovati drugog stečajnog upravitelja. Novi stečajni upravitelj ne mora biti na listi stečajnih upravitelja, potrebno je samo skupiti većinu glasova i kandidat skupštine vjerovnika će biti imenovan za novog stečajnog upravitelja.

¹⁰ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 75;76;77;79;96.

S obzirom da je stečajni upravitelj nositelj prava i dužnosti tijela stečajnog dužnika, mora svjesno i uredno voditi poslove koji su mu dani na upravljanje. U protivnom dužan je nadoknaditi štetu svim sudionicima stečajnog postupka ako je prekršio ovlaštenja dana mu imenovanjem, odnosno postupio van istih ili pak zloupotrijebio svoj položaj, a u koju se svrhu, nakon stupanja na dužnost, obvezan osigurati kod osiguravajućeg društva od odgovornosti, nakon što osiguraninu odredi sud, a koju će isti odrediti sukladno veličini stečajne mase, te složenosti stečajnog postupka.

Nadzor nad radom stečajnog upravitelja imaju stečajni sudac, odbor vjerovnika i skupština vjerovnika, koji u svakom trenutku mogu zatražiti obavijesti ili izvješća o stanju stvari i vođenju postupka. Stečajni upravitelj u slučaju da povrijedi neku od odredba Zakona može biti novčano kažnjen, a u krajnjem slučaju na zahtjev odbora vjerovnika ili skupštine vjerovnika može biti i smijenjen od strane stečajnog sudca.

Odbor vjerovnika predstavlja tijelo u stečajnom postupku koje može imenovati stečajni sudac prije prvog ročišta radi zaštite vjerovnika. Broj članova mora biti neparan broj, a najviše devet, a kao članovi moraju biti zastupljeni stečajni vjerovnici s najvišim tražbinama i vjerovnici s malim tražbinama. Kao član odbora mora sudjelovati i predstavnik ranijih dužnikovih radnika, osim u slučaju kada potraživanja radnika sudjeluju u beznačajnom iznosu u odnosu na druge vjerovnike. Mogu sudjelovati i razlučni vjerovnici, kao i osobe koje nisu vjerovnici, a svojim znanjem i sposobnošću mogu pridonijeti boljem radu odbora vjerovnika.

Odbor vjerovnika dužan je nadzirati stečajnoga upravitelja i pomagati mu u vođenju poslova, pratiti tijek poslovanja, pregledavati poslovne knjige i poslovnu dokumentaciju te naložiti provjeru prometa i iznosa gotova novca. Za obavljanje pojedinih poslova iz svoga djelokruga odbor vjerovnika može ovlastiti pojedine svoje članove

U okviru svoga djelokruga odbor vjerovnika osobito razmatra izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase, pregledava poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj, podnosi prigovor sudu na rad stečajnoga upravitelja, daje odobrenje na predračun troškova stečajnoga postupka kao i mišljenje sudu o unovčenju imovine dužnika, kad sud to zatraži, isto tako daje mišljenje sudu o nastavljanju započetih poslova odnosno o radu stečajnoga dužnika, kad sud to zatraži te daje mišljenje o priznavanju opravdanih manjkova utvrđenih popisom imovine, kad sud to zatraži.

Članovi odbora imaju svoju odgovornost i dužni su različnim i stečajnim vjerovnicima nadoknaditi štetu ako su povrijedili koju od svojih dužnosti. Osim odgovornosti, članovi odbora imaju pravo na naknadu za rad do visine prosječne dnevne plaće u Republici Hrvatskoj po danu koji provedu u obavljanju svojih dužnosti.

Skupštinu vjerovnika saziva sud. Pravo sudjelovanja imaju svi stečajni vjerovnici, svi stečajni vjerovnici s pravom odvojenoga namirenja, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac.

Smatrat će se da je na skupštini vjerovnika odluka donesena ako zbroj iznosa tražbina stečajnih vjerovnika koji su glasovali za neku odluku iznosi više od zbroja iznosa tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv te odluke.

Skupština vjerovnika ovlaštena je na izvještajnom ročištu ili kojem kasnijem ročištu osnovati odbor vjerovnika, ako on nije osnovan, odnosno izmijeniti njegov sastav ili ga ukinuti, imenovati novoga stečajnog upravitelja, naložiti stečajnom upravitelju izradu stečajnoga plana te odlučiti o drugim pitanjima važnim za provedbu i završetak stečajnoga postupka u skladu sa Zakonom.

4.1. Stečajna masa i stečajni vjerovnici

Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu dužnika u trenutku pokretanja stečajnog postupka te imovinu koje se stekne za vrijeme trajanja stečajnog postupka. Stečajna masa služi namirenju troškova stečajnoga postupka te tražbine vjerovnika stečajnoga dužnika, odnosno tražbine čije je namirenje osigurano određenim pravima na imovini dužnika.¹¹

Vjerovnici u stečajnom postupku dijele se na četiri skupine, a to su:

- stečajni vjerovnici,
- izlučni vjerovnici,
- razlučni vjerovnici i
- vjerovnici stečajne mase.

¹¹ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 134.

Stečajni vjerovnici su vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imaju neku imovinskopravnu tražbinu prema njemu. Vjerovnici se svrstavaju u isplatne redove i prvenstvo namire imaju dužnici koji se nalaze u višim isplatnim redovima. Vjerovnici nižeg isplatnoga reda mogu se namiriti tek kada u cijelosti budu namireni vjerovnici višeg reda, dok se vjerovnici istog isplatnoga reda namiruju razmjerno veličini svojih tražbina.

Stečajni vjerovnici se svrstavaju u sljedeće isplatne redove: prvi viši isplatni red, drugi viši isplatni red i niži isplatni red. U prvi viši isplatni red ulaze tražbine radnika i prijašnjih dužnikovih radnika prema kojim je obveza nastala prije otvaranja stečajnog postupka, otpremnine do iznosa propisanog zakonom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu. U drugi viši isplatni red ulaze sve tražbine prema dužniku koje se ne nalaze u nižem isplatnom redu, a u niži isplatni redu svrstavaju se:

- kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnog postupka,
- troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku,
- novčane kazne izrečene za kazneno ili prekršajno djelo i troškovi kaznenoga ili prekršajnoga postupka,
- tražbine za besplatnu činidbu dužnika,
- tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekoga člana uprave ili odgovarajuće tražbine.

Izlučni vjerovnici su osobe koje mogu dokazati na temelju svoga stvarnoga ili osobnog prava da neki predmet ne ulazi u stečajnu masu. Stvarno pravo, koje se najčešće pojavljuje u praksi, je pravo vlasništva treće osobe – izlučnog vjerovnika, jer je logično da se predmet koji je u vlasništvu treće osobe izuzima iz stečajne mase i da se s njime ne može raspolagati bez suglasnosti vlasnika. Ako bi navedeni predmet bio otuđen, situacija izlučnog vjerovnika ovisi o tome tko je i kad otuđio predmet te je li moguće protučinidbu koja je primljena ili se treba primiti za otuđeni predmet izdvojiti iz stečajne mase. Ako je dužnik neovlašteno otuđio predmet čije se izdvajanje moglo tražiti prije otvaranja stečajnog postupka, izlučni vjerovnik može zahtijevati da se na njega prenese pravo na protučinidbu, ako nije ispunjena. Ukoliko se protučinidba može izdvojiti iz stečajne mase, izlučni vjerovnik može zahtijevati protučinidbu iz stečajne mase. U slučaju da se navedeni uvjeti ne mogu ispuniti, izlučni vjerovnik, kao stečajni vjerovnik, može tražiti naknadu štete. U slučaju da je prije otvaranja stečajnog postupka privremeni stečajni

upravitelj, odnosno stečajni upravitelj nakon otvaranja stečajnog postupka, otuđio predmet čije se izdvajanje moglo tražiti, izlučni vjerovnik ima izbor: zahtijevati da se na njega prenese pravo na protučinidbu, ako protučinidba nije ispunjena, zahtijevati protučinidbu iz stečajne mase ako se protučinidba može izdvojiti iz stečajne mase i zahtijevati naknadu štete kao vjerovnik stečajne mase. Razlučni vjerovnici su osobe koje imaju založno pravo ili pravo na namirenje na nekoj stvari odnosno pravu, a koji su upisani u javnoj knjizi. Ako na predmetu iz stečajne mase postoji založno pravo koje nije upisano u javnu knjigu, tada vjerovnik ima pravo na odvojeno namirenje svoje tražbine, kamata i troškova iz vrijednosti založenog predmeta. U različite vjerovnike se ubrajaju i:

- vjerovnici kojima je dužnik radi osiguranja njihove tražbine predao neku pokretnu stvar ili prenio neko pravo,
- vjerovnici koji imaju pravo zadržavanja nekog predmeta, jer su nešto upotrijebili u korist toga predmeta, u mjeri u kojoj njihova tražbina po toj osnovi ne prelazi još postojeću korist,
- vjerovnici koji pravo zadržavanja imaju na temelju zakona,
- Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne samouprave te druge javne pravne osobe, ako predmet za koji postoji obveza plaćanja carine ili poreza prema zakonu služi osiguranju javnih davanja.

Vjerovnici stečajne mase su vjerovnici koji imaju tražbine na osnovi troškova stečajnog postupka te ostalih obveza stečajne mase. U troškove stečajnog postupka ulaze: sudski troškovi, tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku, nagrade i izdaci privremenog stečajnog upravitelja, stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika te drugi troškovi za koje predviđeno zakonom da će se naplaćivati kao troškovi stečajnog postupka. Ostale obveze stečajne mase obuhvaćaju: obveze zasnovane radnjama stečajnog upravitelja, a koje ne pripadaju u troškove stečajnog postupka, tražbine odvjetnika za pružene usluge, obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnog postupka, obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove te tražbine radnika stečajnog dužnika nastale nakon otvaranja stečajnog postupka.¹²

¹² Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 137.; 138.; 139;

5. STEČAJNI PLAN

Tijekom stečajnog postupka Zakonom je predviđena mogućnost izrađivanja stečajnog plana zbog uređivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima. Budući da je glavna svrha stečajnog plana održavanje dužnikove djelatnosti, sastavni dio stečajnih planova je njihova ekonomska osnova, kojom se dokazuje da nastavak poslovanja ima perspektivu, a stečajni dužnici izglednu budućnost na tržištu. Stečajnim planom vjerovnici stečajnog dužnika ne smiju biti stavljeni u lošiji pravni položaj u odnosu na druge vjerovnike iste skupine, niti provedbom stečajnog plana smiju biti manje namireni za svoje tražbine nego što bi bili kad bi se stečajni postupak proveo unovčenjem imovine stečajnog dužnika. Stečajni upravitelj ima pravo podnijeti stečajni plan nadležnom sudu. U obzir se neće uzeti stečajni plan koji se podnese nakon završenog ročišta. Precizno je određen ovlaštenik za podnošenje stečajnog plana, kao i rok u kojem je moguće podnijeti plan sudu. U izradi stečajnog plana uz stečajnog upravitelja mogu sudjelovati odbor vjerovnika, ako je osnovan, i dužnik pojedinac.¹³

Stečajni plan sastoji se od pripremne osnove i provedbene osnove, a uz njega se prilažu Pregled imovine, Financijski plan i plan rezultata i daljnji prilozi, ovisno o slučaju. U pripremnoj osnovi sadržane su mjere potrebne za stvaranje temelja za ostvarivanje prava sudionika te podaci o osnovama i posljedicama stečajnoga plana, provedbena osnova sadržava razradu pravnog položaja svakog pojedinog vjerovnika i svake njegove tražbine te krajnji učinak mjera stečajnog plana na njihov pravni položaj.

Mogućnosti preustroja koji se mogu predvidjeti stečajnim planom su ostaviti dužniku svu ili dio njegove imovine radi nastavljanja poslovanja, prenijeti svu ili dio dužnikove imovine na jednu ili više postojećih osoba, dužnika spojiti ili pripojiti drugoj osobi, prodati svu imovinu ili dio imovine dužnika, raspodijeliti svu imovinu ili dio imovine dužnika između vjerovnika, odrediti način namirenja stečajnih vjerovnika, obveze dužnika pretvoriti u kredit, smanjiti ili odgoditi isplatu obveza dužnika.

¹³ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 303.,304.,308.

Vjerovnici se pri utvrđivanju njihovih prava razvrstavaju u posebne skupine:

1. vjerovnici s pravom odvojenog namirenja ako se planom zadire u njihova prava,
2. vjerovnici koji nisu nižeg isplatnog reda,
3. vjerovnici pojedinih nižih isplatnih redova.

Važnost skupina je u tome što se unutar njih provodi glasovanje o planu, a isto tako razvrstavanje u skupine može utjecati na rezultate glasovanja. Svim sudionicima pojedine skupine stečajnim planom moraju se osigurati ista prava, osim kad svi drugi sudionici daju suglasnost da netko od vjerovnika ima drugačija prava. Ništav će biti svaki dogovor stečajnog upravitelja, dužnika pojedinca i drugih sudionika kojim se tim sudionicima za njihovo ponašanje pri glasovanju jamči pogodnost koja planom nije predviđena. Posebnu skupinu čine radnici, a vjerovnici se neće razvrstavati u navedene skupine u slučaju da bi učinci predviđeni stečajnim planom bili jednaki prema svim stečajnim vjerovnicima.

Izradi plana prethodi prikupljanje podataka koji se odnose na imovinsko i financijsko stanje društva u stečaju. Ako nisu poštovani propisi o pravu na podnošenje i sadržaju stečajnoga plana te ako podnositelj stečajnoga plana taj nedostatak ne može otkloniti ili ga ne otkloni unutar primjerenoga roka koji mu je sud odredio, sud će po službenoj dužnosti odbaciti stečajni plan. Nakon što stečajni plan prihvate vjerovnici i nakon što na njega pristane dužnik, sud će odlučiti o tome hoće li stečajni plan potvrditi. Sud će prije toga saslušati stečajnoga upravitelja, odbor vjerovnika, ako je osnovan, i dužnika. Rješenje o potvrdi stečajnoga plana sadržava provedbenu osnovu stečajnoga plana koju su vjerovnici prihvatili. Rješenje o potvrdi stečajnoga plana djeluje prema svim sudionicima od svoje pravomoćnosti. Ako je na temelju rješenja o potvrdi stečajnoga plana namirenje tražbina stečajnih vjerovnika odgođeno ili je dužnik djelomično oslobođen obveze namirenja, odgoda odnosno oslobođenje prestaje vrijediti u odnosu na onoga vjerovnika prema kojem je dužnik znatno zakasnio s ispunjenjem prihvaćenoga stečajnog plana. Smatrat će se da je dužnik znatno zakasnio s ispunjenjem stečajnoga plana ako nije platio dospjelu obvezu, iako ga je vjerovnik pismeno opomenuo i pritom mu odredio naknadni rok u trajanju od najmanje 15 dana.¹⁴

¹⁴ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 341.

Ako je neka tražbina osporena na ispitnom ročištu ili ako iznos tražbina razlučnoga vjerovnika koja će se odvojeno namiriti nije utvrđena, neće se smatrati da dužnik kasni s ispunjenjem stečajnoga plana ako dužnik tu tražbinu do konačnoga utvrđenja njezina iznosa uzima u obzir u onom opsegu koji odgovara odluci suda o pravu glasa vjerovnika pri glasovanju o stečajnom planu. Ako nije donio odluku o pravu glasa, sud će, na prijedlog dužnika ili vjerovnika, naknadno utvrditi opseg u kojem dužnik privremeno mora uzeti u obzir navedenu tražbinu.¹⁵

Na osnovi pravomoćnoga rješenja o potvrdi stečajnoga plana stečajni vjerovnici čije su tražbine utvrđene i koje na ispitnom ročištu dužnik nije osporio mogu pokrenuti postupak ovrhe protiv dužnika.¹⁶ Sud će donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka čim rješenje o potvrdi stečajnoga plana postane pravomoćno. Donošenjem rješenja o zaključenju stečajnoga postupka prestaju službe stečajnoga upravitelja i članova odbora vjerovnika, ako Stečajnim zakonom nije drukčije određeno. Dužnik ponovno stječe pravo slobodnoga raspolaganja stečajnom masom.¹⁷ U rješenju o potvrdi stečajnoga plana može se predvidjeti da će se njegovo ispunjenje nadzirati. Ako je nadzor određen, nakon zaključenja stečajnoga postupka, nadzirat će se ispunjava li dužnik svoje obveze prema vjerovnicima u skladu s rješenjem o potvrdi stečajnoga plana uz nadzor ispunjenja, kao posebnoj kategoriji tog instituta stečajnog postupka. Rješenje suda kojim je određen nadzor nad ispunjenjem stečajnoga plana objavit će se zajedno s rješenjem o zaključenju stečajnoga postupka.¹⁸ Osim toga, objavit će se, ako su za to ispunjene pretpostavke iz SZ-a, i lista poslova za koje je potrebna prethodna suglasnost stečajnoga upravitelja, iznos određenoga kreditnog okvira te je li određen i nadzor nad društvom preuzimateljem. Sud će donijeti rješenje o ukidanju nadzora ako su tražbine čije se ispunjenje nadzire ispunjene ili je njihovo ispunjenje osigurano ili ako su od zaključenja stečajnoga postupka prošle tri godine, a nije podnesen prijedlog za otvaranje novoga stečajnog postupka. Troškove nadzora izvršenja stečajnog plana snosi stečajni dužnik.¹⁹

¹⁵ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 342.

¹⁶ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 343.

¹⁷ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 344.

¹⁸ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 345

¹⁹ Stečajni zakon NN 71/15 – na snazi 01.09.2015. članak 346.

6. EKONOMSKI ASPEKTI STEČAJA

Ekonomija, odnosno ekonomske znanosti prožimaju sve elemente trgovačkog društva koje je u stečaju ili kojemu prijete stečaj, dok je procedura prije otvaranja stečaja i tijekom njega uređena zakonima i čini predmet pravnih znanosti.

Ekonomske aspekte stečaja nemoguće je izolirati, budući da obuhvaćaju sve što se tiče poslovanja trgovačkog društva, prije stečaja, tijekom stečaja i nakon zaključenja, i to s različitih ekonomskih razina kao što su računovodstvene, poduzetničke, mikroekonomske, makroekonomske, a to poslovanje uređeno je zakonskim okvirima. Možemo reći da su ekonomski aspekti stečaja svi oni elementi koji nisu primarno podložni pravnoj proceduri, nego poslovanju trgovačkog društva. Stečajna procedura koju propisuje pravo trebala bi maksimizirati ekonomsku vrijednost imovine dužnika, bio on u stečaju ili pred stečajem. Pravnim se procesima nastoji zadržati ili ako je moguće povećati ekonomsku vrijednost imovine dužnika, i to kako bi se vjerovnici namirili kroz brzu i efikasnu likvidaciju ili kako bi se restrukturiranjem u stečaju bili sanirani dugovi i opstalo poduzeće.

Kao bitan ekonomski aspekt stečaja može se navesti poduzetništvo. Započinjanje vlastitog posla odnosno otvaranje trgovačkog poduzeća mnogo ovisi i o stečajnom sustavu. Ako je stečajni sustav uspostavljen da pošteni dužnik u stečaju gubi sve, i materijalni i nematerijalnu imovinu, te da su potrebne godine i godine kako bi se dužnik oporavio, malen broj osoba će htjeti postati poduzetnicima i započeti vlastiti posao. Mala je vjerojatnost da će u ovakvom stečajnom sustavu poduzetnici koji su prošli kroz stečaj poželjeti ponovo pokrenuti novi, drugi posao. Trauma stečaja može biti presnažna i može potpuno uništiti motivaciju za poduzetništvom.²⁰

6.1. Efikasnost u stečaju

U stečaju, efikasnost predstavlja uspješnost u postizanju različitih ciljeva stečajnog postupka. Jedan od ciljeva stečajnog sustava je i smanjenje kamatnih stopa na tržištu, čime dužnici mogu doći do jeftinijih sredstava, a što se postiže smanjenjem rizika pozajmljivanja. Vjerovnicima je vrlo važno da su njihova potraživanja jasno definirana, kako u stečaju tako i izvan njega. Ako su

²⁰ Dr. sc. Domagoj Sajter: Procedure i praksa restrukturiranja u stečaju u Republici Hrvatskoj; Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 47, 3/2010., str. 81-127

pravila namirenja u stečaju nejasna, ili se njihova praktična provedba ne podudara sa prethodno ugovorenim ili zakonom propisanim odredbama, tada će cijenu ovog rizika plaćati zajmoprimci (i to svi, ne samo loši), a ne zajmodavci.

U stečaju razlikujemo ex-ante (prethodnu) i ex-post (naknadnu) efikasnost. Dobar stečajni režim trebao bi biti ex-ante efikasan, što znači da bi prevenirao:

- Kod menadžera i dioničara - uzimanje nerazumnih zajmova
- Kod zajmodavaca - davanje zajmova koji nose veliku vjerojatnost ogluhe, odnosno rizik neurednog servisiranja

Kako bi stečaj bio ex-ante efikasan zajmodavac treba provoditi screening odnosno intenzivno promatranje, analizu i odabir zajmoprimca, kako bi se ispunile dvije funkcije, i to:

- Plasman kapitala u najisplativije projekte, pri čemu se uviđa kako zajmodavci najčešće ne traže maksimiziranje prinosa investicije, već samo vlastitih očekivanih prihoda
- Plaćanje kamatne stope koja je primjerena razini rizika, što upotpunjava prethodnu funkciju.

Pored prethodno navedene efikasnosti, dobar stečajno režim trebao bi biti i ex-post efikasan, što znači da bi stečajni dužnik u postupku trebao postići najvišu moguću vrijednost. Što znači da se dužnik može likvidirati, prodati u dijelovima ili u cjelini, ili restrukturirati, no u svakom se slučaju treba postići najveća moguća vrijednost za vjerovnike, dužnika, radnike, dioničare i druge interesante.

Uz prethodnu analizu (screening) potrebno je i provoditi i monitoring odnosno nadgledanje, superviziju, kontrolu uporabe sredstava. Ne smije se dopustiti da novac odobren za točno određeni specifični projekt bude utrošen negdje drugdje. Ex-ante analiza provodi se u vremenu pozajmljivanja sredstava i investicijskih odluka, dok se ex-post analiza provodi u vremenu krize, odnosno stečaja. Kao što je vidljivo, i ex-ante screening i ex-post monitoring mora provoditi zajmodavac. Dakle, teret je na potencijalnim stečajnim vjerovnicima, a time što ih se opterećuje ovim zahtjevima unaprjeđuje se efikasnost kako stečajnih postupaka, tako i kreditnog procesa općenito. Pitanja plasmana sredstava – od toga tko dobiva zajmove, do toga kako se oni koriste – su ključna. Selekcijom zajmoprimaca i naknadnom kontrolom utječe se na formiranje odnosa dužnika i vjerovnika, što u konačnici i determinira opseg mogućnosti u stečajnom postupku.

Dužnik mora steći povjerenje vjerovnika, jer bez tog povjerenja ishod stečaja će najčešće biti likvidacija.

6.2. Ekonomski aspekti stečajne procedure

Svi elementi u svezi poslovanja dužnika nad kojim je otvoren stečajni postupak (ili prethodni postupak, kada stečaj još nije otvoren ali se razmatra njegova mogućnost), ili elementi stečajne procedure koji zahtijevaju ekonomsku analizu čine ekonomske aspekte stečajne procedure.

Na ovu se fazu stečajnog procesa odnosi posljednji stadij, a to je potvrđena insolventnost. Kod potvrđene insolventnosti određene institucije po službenoj dužnosti potvrđuju kako postoji insolventnost dužnika. Ovo predstavlja trenutak otvaranja stečajnog postupka. I tada se još može spasiti poduzeće ili neki njegov dio, (naravno samo u određenim slučajevima), i to kroz proces restrukturiranja u stečaju.

6.2.1. Ekonomski ciljevi stečaja

Ekonomski ciljevi stečaja univerzalni su i općeprimjenjivi, neovisno o državi u kojoj se stečaj provodi, specifičnostima stečajnog dužnika, pravnom sustavu. Tri su temeljna cilja stečajnog postupka, ali dobar stečajni zakon implementira sva tri cilja, a ne samo jedan ili pojedina dva.

1. Maksimiziranje novčane vrijednosti koja će biti podijeljena u stečajnom postupku
2. Restrukturiranje održivih društava i likvidacija neodrživih
3. Očuvanje redoslijeda potraživanja prije i tijekom stečaja.

Prvi je cilj maksimiziranje ukupne vrijednosti dohodaka iz stečaja za sve interesante, i to kako za vjerovnike, tako i za zaposlenike, dioničare i ostale povezane osobe. Ukupna je vrijednost stečajnog dužnika maksimizirana kada se samo manji dio te vrijednosti osipa u direktnim i indirektnim troškovima stečaja, i kada se ishod postiže relativno brzo. Ako je stečaj skup i dug, vjerovnici i dužnici će ga nastojati izbjeći. Čak i ako se uspije s restrukturiranjem visoki troškovi stečaja mogu potpuno iscrpiti dužnika koji je već u nevolji. Također, ako je proces predugačak u središtu interesa stečajnog upravitelja sve se više nalaze samo trenutni, svakodnevni procesni problemi, a ne strateški ciljevi stečajnog procesa.

Drugi cilj je rehabilitacija održivih poduzeća i likvidacija neodrživih. Dakle, stečajni zakon ne bi smio biti ni oštar s dobrim dužnicima niti popustljiv prema lošima.

Treći je ekonomski cilj stečajeva uglađena i predvidiva tranzicija prioriternih tražbina između dobrih i loših financijskih stanja dužnika kako bi se reducirao rizik investitora. Stečajni sustav treba osigurati stabilnost vjerovničkih tražbina kako u vremenu redovnog poslovanja, tako i u vremenu financijskih poteškoća. Prioritetne tražbine trebaju se namiriti prije svih ostalih, i ne bi se smjelo dogoditi da se prioritet tražbina u vremenu redovnog, normalnog poslovanja izgubi u vremenu poteškoća, te da ove tražbine gube svoj rang u trenutku otvaranja stečaja.

Stabilnost tražbina višeg reda bitna je iz dva razloga. Prvo, vjerovnici višeg reda oklijevat će s zajmovima i neće olako htjeti biti zajmodavci u situaciji kada se ne može predvidjeti hoće li uopće oni imati prioritet namirenja u eventualnom stečaju, ili će ih u slučaju stečaja netko „prestići“ u redosljed u namirenja. Drugo, postojanje različitih prioriteta u stečaju i izvan njega može dovesti do izopačenih pobuda kod određenih vjerovnika, te se može dogoditi uzaludno trošenje sredstava kako bi se menadžment dužnika potaknuo ili da preurani, ili da odugovlači sa otvaranjem stečaja.

6.2.2. Određivanje realne vrijednosti dužnika i prodaja imovine

Pri otvaranju stečajnog postupka potrebno je definirati iznos stečajne mase, koja obuhvaća svu imovinu dužnika. Imovina obuhvaća cjelokupnu aktivu, te se ondje među ostalima nalaze i licence, patenti, koncesije, nenaplaćena potraživanja i druga prava. Predmete stečajne mase čine i ovi elementi dugotrajne i kratkotrajne nematerijalne imovine. Stečajni zakon nije manjkav u dijelu u kojem se propisuje procjena vrijednosti predmeta stečajne mase, budući da predmet stečajne mase ne mora biti opipljiv i materijalan, te se podrazumijeva da će se po okrilje stečajne mase uzeti i nematerijalna imovina ukoliko je dužnik ima.

Formiranje iznosa stečajne mase složen je posao u kojem proizlaze sve mane računovodstvenog, odnosno knjigovodstvenog sustava. Premda se određene imovinske stavke vode s ciljem prikazivanja likvidacijske vrijednosti, u stečajnom se postupku redovito uviđa kako se ne podudaraju stvarne i knjigovodstvene vrijednosti, i pri tome ne mora biti slučaj da je dužnik nepropisno vodio poslovne knjige. Obračun amortizacije izuzetno je bitan, i često se stvarna vrijednost imovine ne podudara s knjigovodstvenom vrijednošću, odnosno s otpisanim iznosima.

Stoga je potrebno da se odmah nakon otvaranja stečajnog ili prethodnog stečajnog postupka pristupi inventuri imovine i obveza, te reviziji knjigovodstva dužnika.

Nakon što je određena vrijednost imovine i obveza može se pristupiti rasprodaji imovine dužnika. Ovdje se zaista u pravom smislu riječi može govoriti o rasprodaji jer se imovina najčešće prodaje ispod realne vrijednosti. Imovina će se prodavati ukoliko su tako odlučili vjerovnici, jer alternativa može postojati u obliku restrukturiranja. Upravitelj ne smije pristupiti prodaji imovine prije izvještajnog ročišta (drugo ročište u postupku, nakon ispitnog), niti smije prodavati veće dijelove imovine bez suglasnosti vjerovnika. Vjerovnici nemaju pravo određivati cijenu po kojoj će se dužnikova imovina prodavati. Prijedlog za prodaju sadržavat će početnu cijenu, no ona je samo orijentacijski okvir, te vjerovnici na njoj ne smiju insistirati. No, s druge strane oni imaju pravo određivati način prodaje. Oni imovinu ne moraju prodavati usmenom javnom dražbom ili oglasom za prikupljanje ponuda, već imovinu mogu prodati i na druge načine (direktno kupcu, bez javne ponude ili bilo koji drugi način).

6.2.3. Evaluacija mogućnosti restrukturiranja

Procjenu mogućnosti restrukturiranja treba učiniti što je moguće ranije, a ona će prije svega ovisiti o iznosu imovine dužnika, adekvatnoj kadrovskoj podršci i održivosti poslovanja. Ukoliko dužnik ima kakvu imovinu uz koju bi se mogao vezati opstanak i poslovanje, ako ključni kadrovi nisu otišli u fazi akumulacije poslovnih poteškoća, te ako je poslovanje dužnika održivo barem u jednom dijelu, može se evaluirati i razmatrati mogućnost restrukturiranja dužnika u stečaju.

U suprotnom, ukoliko je većina imovina presahnula tijekom faze akumulacije poslovnih poteškoća, ili su ključni dijelovi imovine (proizvodni pogoni, strojevi, nekretnine) bez kojih nije moguće normalno funkcioniranje društva već otuđeni, te ako su najvažniji zaposlenici već otišli kod drugih poslodavaca, vrlo je lako zaključiti kako ne postoji mogućnost restrukturiranja te kako valja provesti klasični, likvidacijski stečajni postupak.

Procjena mogućnosti restrukturiranja ovisi, dakle, prije svega o procjeni vrijednosti stečajnog dužnika.

6.3.Uzroci stečaja

Uzroci stečaja mogu se kategorizirati u dvije osnovne grupe, i to kao interni uzroci i kao eksterni uzroci stečaja.

Interni uzroci stečaja su svi oni koji se direktno odnose na konkretnog, određenog budućeg stečajnog dužnika, pod njegovom su nadležnošću, dužnik na njih može neposredno utjecati, te oni ovise o aktivnostima dužnika. S druge strane, eksterni uzroci stečaja su oni na koje dužnik ne može neposredno utjecati, nisu u njegovoj nadležnosti, i nalaze se izvan domene njegovog utjecaja. Može se navesti pet osnovnih grupa stečajnih uzroka, od kojih prve dvije možemo svrstati u eksterne uzroke stečaja, a ostale u interne uzroke stečaja. Ove grupe su:

1. Opće okruženje
2. Neposredno okruženje
3. Karakteristike menadžmenta
4. Korporativna politika
5. Karakteristike samog trgovačkog društva.

6.3.1. Eksterni uzroci stečaja

Eksterni uzroci stečaja nalaze se izvan dohvata samog stečajnog dužnika, i stečajni dužnik ne može na njih direktno i/ili kratkoročno utjecati, a nalaze se u općem ili u indirektnom okruženju trgovačkog društva.

Opće okruženje trgovačkog društva čine svi ekonomski, tehnološki, politički, socijalni, prirodni, inozemni i drugi faktori koji određeno individualno poduzeće mogu odvesti u stečaj. Nije moguće nabrojiti sve ove faktore, primjera radi mogu se navesti politička nestabilnost, ratovi, funkcioniranje financijskih tržišta, utjecaji globalizacije, tehnološka nerazvijenost, prirodne nepogode, izmjene zakona koji regliraju područje djelovanja poduzeća i druge regulatorne promjene, potezi centralne i lokalne vlasti i drugo.

U neposrednom okruženju nalaze se svi oni subjekti koji imaju određen interes za poslovanje dužnika: kupci, dobavljači, konkurencija, banke i ostali zajmodavci, dioničari. Društvo na ove subjekte može utjecati do određene mjere budući da ima više ili manje neposredan kontakt sa

njima. No, u konačnici je i neposredno okruženje također van domašaja menadžmenta, jer navedeni subjekti samostalno mogu odlučivati o svojim potezima i nisu dužni povlačiti poslovne poteze koji su u interesu trgovačkog društva.

6.3.2. Interni uzroci stečaja

Interni uzroci stečaja nalaze se unutar dohvata samog stečajnog dužnika, i stečajni dužnik može se na njih direktno i/ili kratkoročno utjecati, a nalaze se u direktnom okruženju trgovačkog društva.

Interni uzroci stečaja mogu se pronaći u :

- Karakteristikama menadžmenta ili karakteristikama poduzetnika kod manjih trgovačkih društava kao što su motivacija, vještine, kompetentnost, kvalitete, osobne karakteristike
- Korporativnoj politici koju uspostavlja menadžment, a uključuje strategije, prodaju, investiranje, marketing, administraciju, operativno poslovanje, financije, kadrovsku politiku
- Karakteristikama samog trgovačkog društva kao što su veličina, djelatnost, starost.

Veličina, djelatnost i starost nisu u direktnom dohvatima menadžmenta i on na njih ne može utjecati, barem ne kratkoročno. Starost društva je takva kakva je, i ono ne može biti ni starije ni mlađe nego što jest. Veličina društva je također kratkoročno definirana, i malo društvo ne može postati velika kompanija u kratkom roku (prebrz rast također može odvesti u stečaj). Te konačno, djelatnost društva najteže je promijeniti, jer to znači radikalni i temeljiti reinženjering, izmjenu poslovnih procesa, proizvodnih pogona, kupaca, dobavljača i potpunu izmjenu poslovnog okruženja.

Dakle, karakteristike društva su definirane i menadžment ne može na njih direktno utjecati. U tom smislu one jesu interni faktori stečaja, ali samo uvjetno.

7. ANALIZA STEČAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA „KONSTRUKTOR INŽENJERING d.d.“

7.1.O poduzeću Konstruktor-inženjering d.d.

KONSTRUKTOR-SPLIT utemeljen je odmah po završetku Drugog svjetskog rata 1945. godine kao prva građevinska tvrtka u dalmatinskoj regiji Republike Hrvatske. Prve godine djelovanja karakteriziraju radovi na obnovi ratom razrušenih i oštećenih stambenih, industrijskih, infrastrukturnih, komunalnih i drugih objekata.

Profiliranje tvrtke s naglaskom na specijalnost hidrogradnje i niskogradnje vezuje se za početke 50-ih godina, kad se ugovara izgradnja hidroelektrane Peruća na gornjem toku Rijeke Cetine. Od tada do danas Konstruktor je, kao glavni izvođač građevinskih radova, u cjelini ili većim dijelom, izgradio 20 hidroelektrana u Hrvatskoj i svijetu. Uz ime Konstruktora vezuje se izgradnja velikog broja hidrotehničkih i cestovnih tunela različitih profila, cesta i autocesta te niza drugih objekata niskogradnje i komunalnih radova. I ovi objekti izgrađeni su i grade se u Hrvatskoj i nizu drugih zemalja. Iz područja visokogradnje građene su praktički sve vrste objekata: stambeni, cjelokupna stambena naselja s pripadajućom infrastrukturom, poslovni i industrijski objekti, objekti kulture, zdravstva i socijalne skrbi, sakralni objekti, objekti turizma i športa. Na inozemno tržište Konstruktor-Split prvi put izlazi 1965. godine ugovaranjem hidroelektrane Maskeliya Oya u Sri Lanki. Od tada je, u kontinuitetu prisutan u inozemstvu na gradnjama investicijskih objekata u Zambiji, Kolumbiji, Njemačkoj, Rusiji, Iraku, Luksemburgu, Češkoj, Tanzaniji, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Srbiji i Crnoj Gori. Velike investicijske radove Konstruktor je u inozemstvu izveo kao glavni izvođač.

Promjene na političkom i gospodarskom planu nastale početkom 90-ih godina prošlog stoljeća motivirale su restrukturiranje nekadašnjeg Konstruktora, koji 1992. godine postaje dioničko društvo za graditeljstvo i na tržištu posluje pod nazivom KONSTRUKTOR-INŽENJERING d.d Split. Od tada je društvo stalno angažirano na opsežnim gradnjama autocesta, tunela, mostova i drugih cestovnih objekata. Poslovanje širi na niz novih zemalja, nude se, ugovaraju i izvode radovi u Qataru, Turskoj, Slovačkoj, Albaniji, Alžiru, Libiji, Saudijskoj Arabiji, Sultanatu Oman, Bugarskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Češkoj Republici, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji. 2006. godine dobio je Certifikat ISO 9001:2000 (od 2010. godine ISO

9001:2008!) i razrađena interna postupanja u cilju uspješnog upravljanja kvalitetom i zadovoljavanja očekivanja naručitelja. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, kao prvoj građevnoj tvrtki u Hrvatskoj, 2007. godine dodijelilo je Suglasnost za građenje građevina i izvođenje radova u graditeljstvu (licenca) i to za izvođenje svih vrsta radova na najsloženijim građevinama. U cilju operativnog praćenja osnovne građevinske djelatnosti, Konstruktor-inženjering ima organizirano niz vlastitih pogona za proizvodnju tehničkog kamena i asfaltne mase, za izradu prefabrikata od betona i održavanje vlastite mehanizacije i vozila, kao i laboratorije za ispitivanje kakvoće materijala. U realizaciji ugovorenih radova, a radi sigurnosti ljudi i objekata, organizira i provodi sve potrebne mjere tehničke zaštite na radu, kao i zaštitu okoliša.²¹

7.2. Početak krize društva Konstruktor-inženjering d.d.

Konstruktor -inženjeringu d.d. Split glavna djelatnost je graditeljstvo te sa svojih 1.500 radnika i stotinjak kooperantskih tvrtki i dobavljača izvodi različite poslove, od kojih se veliki dio odnosi na izgradnju infrastrukturnih objekata. Građevinska tvrtka u 2010. godini našla se u izuzetno lošoj poslovnoj situaciji. Račun tvrtke često je blokiran zbog neisplaćivanja kredita čija rata iznosi i po 10-ak milijuna eura. Financije Konstruktor srezane su jer su glavni izvori prihoda te tvrtke bili državni proračun i državne tvrtke, koje su u recesiji obustavile ulaganja u infrastrukturu.²²

Leasing kuće počele su sa zapljenom Konstruktorovih vozila i strojeva koje je tvrtka prestala otplaćivati te HAC želi raskinuti ugovor s Konstruktorom za gradnju autocesta Zagreb-Sisak, Podravski ipilon i Ploče-Dubrovnik jer nemaju osigurana sredstva. Konstruktor je uz Dalekovod i IGH bio dio konzorcija koji je nakon Spaladium arene trebao sagraditi i ostatak centra kojim se jamčila komercijalna isplativost posla, no nije uspješno provedeno budući da je grad Split pokrenuo proceduru za raskid ugovora. Inozemne akvizicije direktora Željka Žderića redom su propale. Bez uspjeha je bio i posao u Crnoj Gori, skandal sa krivotvorenjem dopisa libijskog veleposlanstva donio je Žderiću i nepravomoćnu uvjetnu presudu, a afera sa izdavanjem čekova bez pokrića u Kataru nikada nije riješena. Radi predstečajne nagodbe dosad su bila zakazana

²¹ <http://www.konstruktor-split.hr/>

²² Poslovni savjetnik.com raspoloživo na (internet) <http://www.poslovni-savjetnik.com/aktualno/otvorena-predstečajna-nagodba-nad-konstruktorom>

ukupno dva ročišta, ali bez konačnog rezultata. Na prvome je nagodba bila sklopljena, no odlukom Visokog trgovačkog suda, kojom su usvojene žalbe više vjerovnika, nagodba je poništena. U međuvremenu su manjkavosti otklonjene te je učinjeno sve kako bi nagodba imala snagu ovršne isprave za sve vjerovnike čije su tražbine utvrđene. Potom je u siječnju 2015. trebalo biti održano drugo ročište, no dogodila se nova pogreška. U ukupnom iznosu utvrđenog duga tvrtke Ministarstvu financija - Poreznoj upravi našla su se jednim dijelom i prioriteta potraživanja radnika. Riječ je o 40-ak milijuna kuna koji su nastali po raznim osnovama, primjerice, i kao obveze po osnovi poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Kako takve obveze prema zakonu ne ulaze u nagodbu, a ne mogu biti predmet otpisa, niti pretvaranja potraživanja u temeljni kapital tvrtke, sklapanje nagodbe opet je bilo blokirano.

Dana 3. svibnja 2016. godine evidentirane su neizvršene obveze za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana i iznose 60.949.412,43 kune, te Fina je zatražila otvaranje stečajnog postupka Konstruktor-inženjering. U iznos su zaračunate kamate i naknada Fine za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima. U trenutku podnošenja prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, prema podacima HZMO-a, Konstruktor ima 303 zaposlenih.²³

7.3. Analiza financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja ili financijska analiza usmjerena je na vrijednosne ili novčane podatke i informacije, te je vrlo važan alat koji pomaže menadžerima pri donošenju odluka vezanih za poslovanje trgovačkog društva. Bilanca omogućava da se spozna sigurnost poslovanja u smislu likvidnosti, zaduženosti i financijske stabilnosti, dok račun dobiti i gubitka omogućava spoznaju efikasnosti ili uspješnosti odnosno profitabilnosti poslovanja. Ova dva izvještaja su međusobno uvjetovana. Na temelju njih trgovačko društvo ocjenjuje svoju uspješnost ili neuspješnost u odnosu na konkurenciju koja ga okružuje (Očko i Švigir, 2009). Pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti nazivaju se pokazatelji sigurnosti poslovanja. Dok su pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti, investiranja i aktivnosti poznatiji kao pokazatelji uspješnosti poslovanja (Van Horne i Wachowich, 1995).

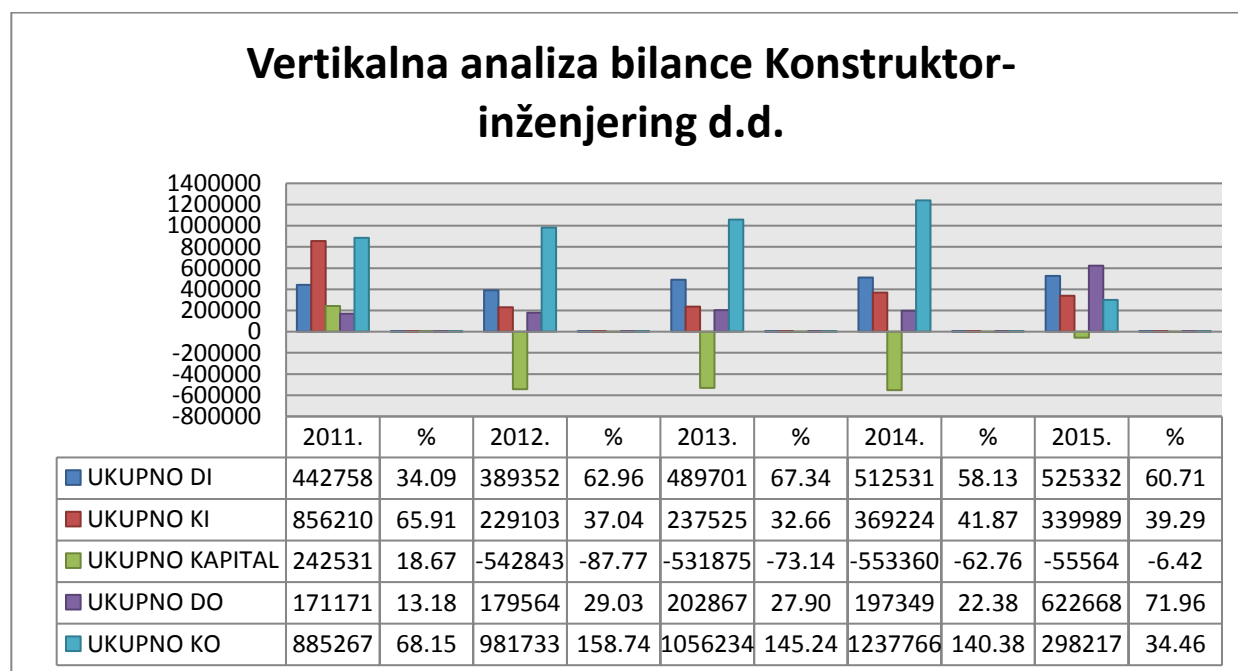
²³ Tportal.hr raspoloživo na (internet) <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/radnici-konstruktor-mirnim-prosvjedom-traze-deset-placa-20140701>

Kroz analizu financijskih izvještaja poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. prikazanu u ovom poglavlju, ocijenit će se sigurnost i uspješnost poslovanja poduzeća. Analizirat će se poslovanje poduzeća u periodu od 2011. do 2015. godine, pritom će biti korišten postupak vertikalne i horizontalne analize te analiza pomoću skupina pokazatelja na temelju bilance i računa dobiti i gubitka.

7.3.1. Vertikalna analiza bilance

Vertikalnom analizom bilance utvrđuje se važnost pojedinih pozicija navedenih financijskih izvještaja za poslovanje poduzeća. Vertikalna analiza bilance provest će se pripremom strukturne bilance tako da će se ukupna aktiva ili pasiva izjednačiti sa 100, a pojedine pozicije bilance bit će prikazane kao postotni udio u ukupnoj aktivni. Osim uvida u pozicije bilance koje imaju najznačajniji utjecaj na poslovanje poduzeća utvrdit će se i kako su se udjeli pojedinih pozicija u ukupnoj imovini poduzeća mijenjali u razdoblju od 2011. do 2015. godine.

Grafikon 1. Vertikalna analiza bilance

Izvor: Izrada autora

Iz provedene analize vidljivo je da u strukturi imovine poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. najznačajniji udio u 2011. godini zauzima kratkotrajna imovina s 65,91% , gdje značajan udio čine

potraživanja i financijska imovina, što je i njen najveći udio u ukupnoj imovini budući da kroz preostale promatrane godine vidljivo smanjenje kratkotrajne imovine, te u 2015.godini čini 39,29% udjela u ukupnoj imovini. Paralelno s smanjenjem kratkotrajne imovine dolazi do porasta dugotrajne imovine koja s 34,09% u 2011.godini raste na 60,71% udjela u ukupnoj imovini u 2015.godini.

U strukturi pasive bilance vidljivo je znatno učešće kratkotrajnih obveza od 2011.-2014.godine, ali to nije i slučaj u 2015.godini gdje najznačajniji udio u strukturi izvora imovine otpada na dugoročne obveze. Iz toga proizlazi da se poduzeće u navedenim godinama financiralo pretežito iz tuđih izvora financiranja, odnosno da je imalo problema sa zaduženošću, što pokazuje i negativan iznos kapitala jer je poduzeće od 2012.-2015.godine ostvarivao negativan rezultat poslovanja.

Dugoročne obveze imaju nešto značajniji udio u pasivi u 2015.godini gdje prelaze 70%, dok u preostalom razdoblju nemaju toliki značaj. U strukturi dugoročnih obveza najznačajnija pozicija su obveze po kreditima s udjelom od 47,29%, dok najznačajnije pozicije u kratkoročnim obvezama u 2011.i 2012.godini odnosi se na obveze prema dobavljačima, a u preostale tri godine obveze po primljenim kreditima.

Usporedbom kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza u ukupnoj imovini vidljivo je da kratkoročne obveze zauzimaju veći udio u ukupnoj imovini od kratkotrajne imovine. Takav trend se nastavlja sve do 2015.godine kada je udio kratkotrajne imovine tek neznatno veći od udjela kratkoročnih obveza. Takva situacija pokazuje da poduzeće ima problema s likvidnošću jer ako želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i izbjeći situaciju nepravodobnog plaćanja obveza, mora imati minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza.

7.3.2. Horizontalna analiza bilance

Kako bi se utvrdile tendencije promjena pojedinih pozicija bilance poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. tijekom razdoblja od 2011. do 2015. godine, provest će se postupak horizontalne analize. Kao podloga za provedbu horizontalne analize pripremljeni su komparativni financijski izvještaji odnosno komparativna bilanca i račun dobiti i gubitka u kojima su uspoređeni podaci za pet obračunskih razdoblja (od 2011. do 2015. godine). Uspoređene su promjene pojedinih pozicija financijskih izvještaja svake godine u odnosu na prethodnu. Kako je prethodno provedena vertikalna analiza obratit ćemo pozornost na promjene, njome utvrđenih, pozicija koje imaju

najznačajniji utjecaj na ukupno poslovanje poduzeća. Pritom će prvo biti iskazan apsolutni iznos povećanja ili smanjenja pojedinih pozicija, a zatim će taj iznos povećanja ili smanjenja biti iskazan i relativno, odnosno u postotku. Prvo ćemo promatrati promjene u strukturi ukupne aktive gdje je vidljivo kako se dugotrajna imovina u 2012.godini smanjila za 12,06% u odnosu na 2011.godinu, a zatim se u 2013.godini povećala za 25,77% te se nastavlja u manjoj mjeri povećavati do 2015.godine.

Najveći udio u dugotrajnoj imovini imaju nekretnine, postrojenja i oprema, no njihov udio u ukupnoj aktivi se kroz promatrano razdoblje konstantno smanjuje, što dovodi do zaključka da poduzeće smanjuje ulaganja u postrojenja i opremu potrebnu za proizvodnju.

Kratkotrajna imovina također u 2012.godini bilježi smanjenje za 73,24% u odnosu na 2011.godinu, a zatim blagi rast do 2015.godine gdje opet dolazi do smanjenja za 7,92%.

U strukturi ukupne pasive za cijelo promatrano razdoblje kapital bilježi konstantno smanjenje, što je posljedica kontinuiranog ostvarenja gubitaka. Dugoročne obveze bilježe rast sve do 2014.godine gdje su se smanjile za niskih 2,72% i zatim u 2015.godini dosegle najveći rast od 215,52%, a što se tiče kratkoročnih obveza povećavaju se sve do 2015.godine u kojoj bilježe smanjenje od 75,91%.

7.3.3. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

U tablici 20. (Prilog 1) prikazana je struktura računa dobiti i gubitka za promatranih pet godina. Iz prikazane strukture može se uočiti da su ukupni prihodi u 2013. i 2015. godini bili veći od ukupnih rashoda što označava da je poduzeće samo u tim godinama poslovalo s dobiti.

Najznačajniji prihod čine upravo čine upravo oni ostvareni obavljanjem temeljne djelatnosti, a to su poslovni prihodi. U 2011. godini njihov udio u ukupnim prihodima iznosi 91%, a zatim se smanjuju i u 2015.godini čine 10,7% udjela u ukupnim prihodima.

Kroz promatrano razdoblje financijski prihodi čine mali udio u ukupnim prihodima odnosno od 4,2% u 2011.godini do 6,1% u 2015.godini.

U strukturi raspodjele ukupnih prihoda, najznačajniji udio zauzimaju poslovni rashodi. Udio poslovnih rashoda u 2011.godini iznosi 103,8%, raste u 2012.godini, a zatim se smanjuje na 92,5% u 2013.godini te u 2015.godini iznosi 30,6%.

Financijski rashodi su u svih pet promatranih godina veći od prihoda što ukazuje da poduzeće ostvaruje i gubitak iz financijskih aktivnosti. Budući da su ukupni rashodi u 2011., 2012. i 2014. godini prelaze 100% u ukupnim prihodima poduzeće u tim godinama ostvaruje gubitak.

7.3.4. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

U tablici 21. (Prilog 1) prikazan je komparativni račun dobiti i gubitka za razdoblje od 2011. do 2015. godine. Najznačajniji dio ukupnih prihoda poduzeće ostvaruje od prihoda od prodaje te njihov trend promjena najviše utječe na trend promjena poslovnih prihoda. Vidljivo je da su se prihodi od prodaje u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu smanjili za 65,7%, te su se nastavili smanjivati u preostalom razdoblju što dovodi do smanjenja poslovnih i ukupnih prihoda.

Poslovni rashodi se u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećavaju za 16,7% zatim se u 2013. godini smanjuju za 71% što je ujedno i njihovo najveće smanjenje, te se u preostalim godinama nastavlja njihovo smanjenje u malim postotcima. Najznačajnija stavka poslovnih rashoda su materijalni troškovi čija tendencija bilježi pad, što je posljedica smanjenja proizvodnje. Sljedeću značajniju stavku predstavljaju troškovi osoblja, čiji rashodi bilježe kontinuiran pad, što je posljedica smanjenja broja zaposlenih radnika.

Iz financijske aktivnosti poduzeća Konstruktor-inženjering ostvaruje gubitak tokom svih pet godina, koji se s 1033,5% iz 2012. godine smanjio na 76% u 2015. godini.

Ukupni prihodi se smanjuju sve do 2015. godine, gdje se u odnosu na 2014. godinu povećavaju za 87,6%, a ukupni rashodi se u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećavaju za 34,9%, a zatim se za 74,8% smanjuju u 2013. godini, te se njihovo smanjenje u manjim postotcima nastavlja sve do 2015. godine. Poduzeće u 2011., 2012. i 2014. godini bilježi neto gubitak, koji se u 2012. godini u odnosu na 2011. povećao za 944,7%, zatim dolazi do smanjenja gubitka u 2013. godini za 100,6% te poduzeće ostvaruje dobit od 4.997, no sljedeću godinu završava gubitkom od 25.836 da bi se taj gubitak u 2015. godini smanjio za 1045,9% te poduzeće ostvaruje neto dobit od 244.375 kuna.

7.4. Ocjena sigurnosti poslovanja

Radi pouzdane ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća, osim provedbe postupaka vertikalne i horizontalne analize, potrebno je izračunati i pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti .

7.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je sposobnost imovine ili nekih njenih pojedinih dijelova da se mogu pretvoriti u novac dostatan za pokriće preuzetih obveza i općenito se govori da ukoliko dođe do povećanja tekuće aktive, a smanjena tekućih obveza dolazi do rasta likvidnosti. Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost trgovačkog društva da podmiri svoje kratkoročne obveze. Makar trgovačko društvo može biti likvidno, ono u isto vrijeme može biti insolventno, što je zapravo složeniji problem za poslovanje. U tablici 3. prikazani su pokazatelji likvidnosti.

Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pokazatelja	Opis	Godine				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina/Kratkotrajne obveze	0,97	0,24	0,22	0,29	1,14
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina/(kapital+dugoročne obveze)	1,07	(1,07)	(1,48)	(1,43)	0,92

Izvor: Izrada autora

Najznačajniji u razmatranju likvidnosti su koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti.

Koeficijent tekuće likvidnosti nepovoljan je za sve godine, iako je vidljiva tendencija u 2015. godini gdje iznosi 1,14. Pokazatelj bi trebao biti 2 ili veći od 2 što znači da društvo mora imati dvostruko više kratkotrajne imovine od kratkoročnih obveza ako želi održati tekuću likvidnost.

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1 jer se iz dijela dugoročnih izvora treba financirati ne samo dugotrajna nego i kratkotrajna imovina. U ovom slučaju koeficijent za 2011. i 2015. godinu su povoljniji odnosno bliže 1 za razliku od preostalih godina gdje je koeficijent negativan jer poduzeće nije imalo radnog kapitala, odnosno kratkotrajna imovina je bila manja od kratkoročnih obveza.

7.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Rezultati izračuna pokazatelja zaduženosti za razdoblje 2011.-2015. za poduzeće Konstruktor inženjering dani su u Tablici 4.

Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pokazatelja	Opis	Godine				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze/Ukupna imovina	0,81	1,87	1,73	1,62	1,06
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica /Ukupna imovina	0,18	(0,87)	(0,73)	(0,62)	(0,06)

Izvor: Izrada autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere tvrtka koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Koeficijent bi trebao biti 0,5 ili manji, a iz tablice je vidljivo da vrijednosti kroz sve godine odstupaju od preporučene, posebice u 2012. godini gdje je koeficijent 1,87 što ukazuje da je u toj godini zaduženost bila najveća.

Koeficijent vlastitog financiranja trebao bi biti veći od 0,5. Što je stupanj samofinanciranja veći to su vjerovnici sigurniji i rizik poslovanja s poduzećem je manji, no promatrajući dobivene rezultate možemo reći da je rizik poslovanja visok budući da je od 2012. do 2015. godine koeficijent negativan.

7.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju na brzinu optjecaja imovine u poslovnom procesu a računaju se na temelju odnosa prometa i stanja.

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pokazatelja	Opis	Godine				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihodi / Ukupna imovina	0,55	0,48	0,37	0,23	0,44
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Ukupni prihodi / Kratkotrajna imovina	1,31	1,13	0,83	0,56	1,14
Koeficijent obrtaja potraživanja	Prihod od prodaje / Potraživanja	1,66	1,54	1,52	0,59	0,45
Trajanje naplate potraživanja u danima	365 / koeficijent obrtaja potraživanja	220	237	240	619	811

Izvor: Izrada autora

Za pokazatelje aktivnosti poželjno je da je koeficijent obrtaja što veći, a vrijeme vezivanja imovine što kraće.

Na primjeru analiziranog društva pokazatelji nisu zadovoljavajući, te su 2011. godini nešto veći u odnosu na ostale godine.

Koeficijent naplate iz godine u godinu sve više raste što pokazuje da društvo ima problema s naplatom potraživanja.

7.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pokazatelja	Opis	Godine				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihod / Ukupni rashod	0,92	0,33	1,02	1,26	3,07
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihod / Financijski rashod	0,67	0,14	0,91	0,13	0,59

Izvor: Izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja pokazuje koliko se ukupno jedinica prihoda ostvari na jednu jedinicu ukupnog rashoda. Iz tablice je vidljivo da poduzeće u 2011. i 2012. godini posluje s gubitkom budući da je pokazatelj manji od 1, a zatim je vidljiva tendencija izrazito u 2015. godini gdje pokazatelj iznosi 3,07.

Ekonomičnost financiranja pokazuje kakav je odnos financijskih prihoda i financijskih rashoda. U ove prihode i rashode ulaze pozicije kamata kao cijene posuđenih i danih sredstava, tečajne razlike i drugo. Kroz promatrano razdoblje poduzeće ne posluje ekonomično na području financijskih aktivnosti jer za sve godine pokazatelj je manji od 1.

7.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pokazatelja	Opis	Godine				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
ROA (rentabilnost ukupne imovine)	Neto dobit / Ukupna imovina	(0,05)	1,26	0,006	(0,02)	0,28
ROE (rentabilnost vlastitog kapitala)	Neto dobit / Vlastiti kapital	(0,30)	1,43	(0,009)	0,04	(4,40)

Izvor: Izrada autora

Analiza profitabilnosti poslovanja svrstava se u najvažnije pokazatelje analize poduzeća.

Prikazuju sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu na prihode, imovinu ili kapital. U 2011. i 2014. godini povrat na aktivu je negativan uslijed negativnog rezultata na kraju poslovne godine, dok je povrat na vlasnički kapital u 2011., 2013., 2015. godini negativan.

U 2015. godini povrat na aktivu je 0,28 što znači da je na uloženu jednu kunu imovine poduzeće ostvarilo 28 lipa dobiti, dok je povrat na vlasnički kapital u 2014. godini iznosio 0,04 te prikazuje da je poduzeće na jednu uloženu kunu vlastitog kapitala ostvarilo dobit od 4 lipa.

8. STATISTIKA STEČAJEVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Informacija o kretanju dospjelih neizvršenih osnova za plaćanje poslovnih subjekata temelji se na podacima koje, slijedom svojih zakonskih ovlasti, Financijska agencija prikuplja, objedinjava te prezentira. Od 1. siječnja 2011. godine počela je primjena novog sustava provedbe ovrhe na novčanim sredstvima koji je uređen Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 91/10 i 112/12) i Pravilnikom o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima (NN 6/13), a od 1. listopada 2012. godine stupio je na snagu Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN 108/12 i 81/13), kojim je propisan postupak predstečajne nagodbe nad pravnom osobom i nad dužnikom pojedincem (trgovac pojedinac i obrtnik).

Temeljem navedenih propisa stvoreni su preduvjeti za bržu naplatu i smanjenje troškova postupka ovrhe na novčanim sredstvima, jer je postupak ovrhe na novčanim sredstvima tehnološki unaprijeđen. Uveden je jedinstven postupak, metodologija i redosljed u izvršenju osnova za plaćanje te jedinstveni obračun zateznih kamata i jedinstven sustav izvještavanja temeljen na izvornoj dokumentaciji. Sve navedeno sustav čini transparentnim, efikasnim, ažurnim i donosi ujednačenost u primjeni propisa. Provođenje ovrha na svim kuskim i deviznim računima ovršenika, u svim bankama, prema OIB-u ovršenika i bez njegove suglasnosti, čini sustav djelotvornim.

Tablica 8. Zbirni pregled predmeta prema iznosu prijavljenih obveza

Predmeti prema iznosu prijavljenih obveza	Iznos prijavljenih obveza	Broj zaposlenih prema prijavi dužnika	Broj predmeta	Postotak od ukupno prijavljenih obveza	Postotak od ukupnog broja predmeta
Prijavljene obveze manje od 10.000.000 kn	8.429.246.220,03	19.709	7.843	10,23%	87,54%
Prijavljene obveze veće od 10.000.000 kn	74.006.005.761,36	47.052	1.116	89,77%	12,46%
UKUPNO	82.435.251.981,39	66.761	8.959	100,00%	100,00%

Izvor: Fina

Prema podacima Financijske agencije za razdoblje od 01.10.2012. - 05.01.2017.godine iznos prijavljenih obveza, koji predstavlja iznos ukupnog duga koji su dužnici prijavili kod podnošenja prijedloga za pokretanje postupka predstečajne nagodbe, manjih od 10.000.000

kn iznosile su 8.429.246.220,03 kn odnosno 10,23% od ukupno prijavljenih obveza, a broj predmeta za to razdoblje je 7.843 što čini 87,54% od ukupnog broja predmeta. Što se tiče broja zaposlenih prema prijavi dužnika za ovu kategoriju iznosi 19.709 zaposlenih. Prijavljene obveze veće od 10.000.000 kn čine veći udio u ukupno prijavljenim obvezama i to 89,77% dok postotak ukupnog broja predmeta je manji i čini 12,46%.

Tablica 9. Zbirni pregled riješenih predmeta i predmeta u radu s postotnim udjelima u razdoblju 01.10.2012.-05.01.2017.

Status predmeta	Iznos prijavljenih obveza	Broj zaposlenih prema prijavi dužnika	Broj predmeta	Postotak prijavljenih obveza	Postotak broja predmeta
Riješeno	80.270.616.854,21	66.142	8.922	97,37%	99,59%
U radu	2.164.635.127,18	619	37	2,63%	0,41%
UKUPNO	82.435.251.981,39	66.761	8.959	100,00%	100,00%

Izvor: Fina

Iz tablice 9. koja prikazuje riješene predmete i predmete u radu, vidljivo je da predmeti sa statusom riješeno zauzimaju visoki udio s obzirom na postotak prijavljenih obveza i broja predmeta, te prelaze 95%. Riješeno se odnosi na predmete koji uključuju odbačene prijedloge za otvaranje postupka predstečajne nagodbe, obustavljene postupke te postupke koji su završili prihvaćanjem plana financijskog restrukturiranja. Ostali predmeti su u radu, a njihov udio u ukupno prijavljenim obvezama čini 2,63%.

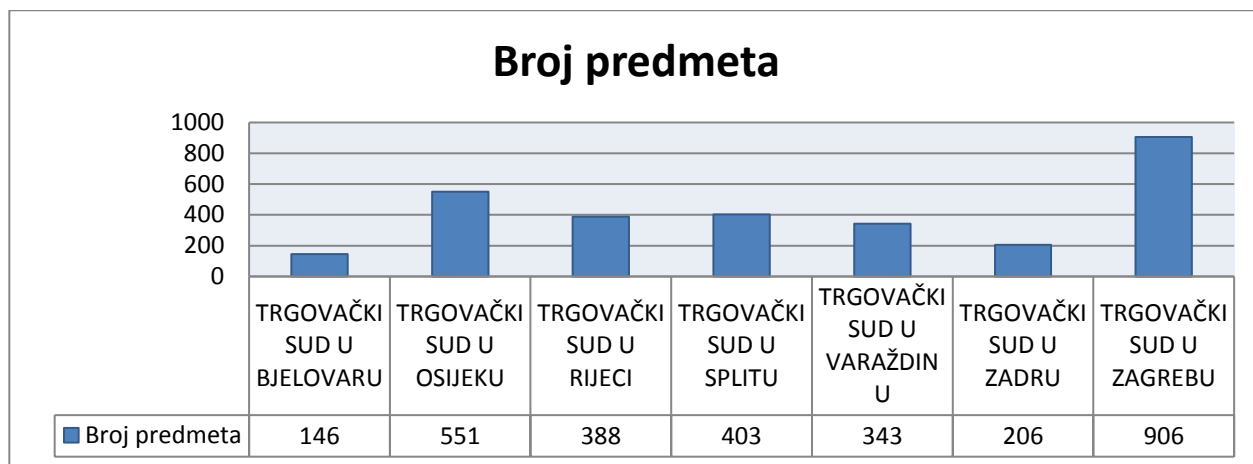
Dok su ukupno prijavljene obveze za navedeno razdoblje iznosile 82.435.251.981,39 kuna.

Tablica 10. Zbirni pregled broja predmeta za koje je sklopljena nagodba na trgovačkim sudovima

Trgovački sud	Broj predmeta
TRGOVAČKI SUD U BJELOVARU	146
TRGOVAČKI SUD U OSIJEKU	551
TRGOVAČKI SUD U RIJECI	388
TRGOVAČKI SUD U SPLITU	403
TRGOVAČKI SUD U VARAŽDINU	343
TRGOVAČKI SUD U ZADRU	206
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU	906
UKUPNO	2943

Izvor: Fina

Grafikon 2. Broj predmeta za koje je sklopljena nagodba na trgovačkim sudovima

Izvor: Izrada autora

U grafikonu 2. evidentno je da je najveći broj sklopljenih nagodba u Trgovčkom sudu u Zagrebu, 906, što čini 30% od svih stečajnih postupaka otvorenih u razdoblju 01.10.2012.-05.01.2017. godine, a najmanji broj sklopljenih nagodbi je na Trgovačkom sudu u Bjelovaru, 146, što čini 5% ukupnih stečajnih postupaka. Dok ukupan broj sklopljenih nagodbi na trgovačkim sudovima u RH 2.943.

Promatraju li se djelatnosti kojima se bave blokirane pravne osobe može se uočiti kako insolventne pravne osobe koje se bave građevinarstvom stvaraju 25,27% nepodmirenih obveza. Od djelatnosti koje su još značajnije zastupljene treba spomenuti prerađivačku industriju 20,6%, te trgovinu na veliko i malo sa 16,43% nepodmirenih dospjelih obveza.

Najveći dio nepodmirenih dugovanja učinile su pravne osobe s područja grada Zagreba, a zatim slijedi Splitsko-dalmatinska županija, dok najmanji dio čini Požeško-slavonska županija što je vidljivo iz tablice 12.

Tablica 11. Insolventne pravne osobe prema području djelatnosti

Područje djelatnosti	Iznos prijavljenih obveza	Broj zaposlenih prema prijavi dužnika	Broj predmeta
GRAĐEVINARSTVO	20.827.853.370,35	13.186	1.483
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	16.537.178.867,78	22.809	1.275
TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	13.544.588.979,12	9.553	2.049
DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	7.645.690.687,25	4.519	874
STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	7.366.809.556,03	2.251	645
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	4.940.455.533,86	190	208
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	3.310.811.485,37	1.993	216
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2.458.872.706,85	1.923	301
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.394.461.115,50	3.433	427
UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	1.006.144.256,36	428	89
ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	860.861.124,71	2.604	210
NEPOZNATA DJELATNOST	753.066.188,53	1.436	715
RUDARSTVO I VAĐENJE	560.424.939,97	379	45
OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	513.685.081,31	767	42
DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	275.288.145,06	385	33
OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	189.035.927,48	500	267
FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	121.573.075,98	13	24
OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	69.833.600,55	122	13
OBRAZOVANJE	58.527.339,33	270	42
JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	90.000,00	0	1
UKUPNO	82.435.251.981,39	66.761	8.959

Izvor: Fina

Tablica 12. Pregled nepodmirenih obveza prema županijama u razdoblju 01.10.2012.-05.01.2017.

Županija	Iznos prijavljenih obveza	Broj zaposlenih prema prijavi dužnika	Broj predmeta
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1.061.356.351,97	2.403	180
BRODSKO-POSAVSKA	1.190.683.966,16	1.415	303
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	2.056.115.719,30	1.143	265
GRAD ZAGREB	32.960.001.872,86	18.510	2.473
ISTARSKA	2.717.612.454,32	3.065	466
KARLOVAČKA	668.093.708,02	1.206	208
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	794.590.780,82	958	132
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1.054.070.000,52	893	207
LIČKO-SENJSKA	172.219.584,85	196	51
MEĐIMURSKA	1.149.427.263,42	2.846	392
OSJEČKO-BARANJSKA	5.707.071.861,67	5.873	555
POŽEŠKO-SLAVONSKA	379.904.983,47	631	166
PRIMORSKO-GORANSKA	5.888.234.979,93	3.686	645
SISAČKO-MOSLAVAČKA	697.320.999,80	1.784	205
SPLITSKO-DALMATINSKA	12.712.692.322,72	5.974	881
VARAŽDINSKA	4.045.099.879,16	5.616	275
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	504.553.958,46	1.019	133
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1.703.223.869,63	3.422	318
ZADARSKA	1.474.094.310,13	1.737	153
ZAGREBAČKA	2.838.396.612,48	2.686	592
ŠIBENSKO-KNINSKA	2.660.486.501,70	1.698	359
UKUPNO	82.435.251.981,39	66.761	8.959

Izvor: Fina

8.1. Insolventne pravne osobe u Republici Hrvatskoj prema duljini trajanja blokade

Za stečajni sustav, ali i ekonomski u cjelini paralizirajuće prosječno vrijeme trajanja blokada: dominiraju blokade u trajanju dužem od godine dana, a više od polovine odnosi se na pravne osobe bez zaposlenih radnika. Ne samo da navedenih 19 tisuća insolventnih pravnih osoba čini apsolutnu većinu prema neplaćenim iznosima, nego su i trajanja njihovih blokada preko 74% slučajeva u duljini preko godine dana. Iznosi prijavljenih nepodmirenih obveza u tisućama kuna i broj insolventnih pravnih osoba bez zaposlenih prema trajanju blokade računa prezentirani su u tablici 13.

Tablica 13. Broj blokiranih poslovnih subjekata bez zaposlenih i iznos njihovih prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje, na dan 30. studenoga 2016. – prema ročnosti

Iznosi u tisućama kuna

Trajanje blokade	Broj blokiranih poslovnih subjekata	Struktura u %	Iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje	Struktura u %
do 30 dana	1.026	5,3	100.716	0,9
31 – 60 dana	662	3,4	66.394	0,6
61 – 180 dana	1.402	7,3	562.328	5,0
181 – 360 dana	1.851	9,6	989.312	8,7
više od 360 dana	14.349	74,4	9.606.647	84,8
Ukupno	19.290	100,0	11.325.397	100,0

Izvor: Fina

Iz tablice 13. valja naglasiti podatak da od 19.290 poslovnih subjekata koji sve zajedno nemaju niti jednog zaposlenika, njih 74,4% insolventno je već duže od godine dana (premda je zakonom propisano da se nakon 120 dana mora pokrenuti stečaj). Ukoliko se promatraju ukupni neplaćeni iznosi njihov je udio još veći 84,8% neplaćenih iznosa kod subjekata bez zaposlenika čine dugoročne blokade. Jasno je kako ovi pravni subjekti postoje samo na „papiru“, odnosno potpuno su neaktivni-nemaju zaposlenih, a već duže od godine dana nemaju slobodan račun preko kojega mogu poslovati.

Može se pomisliti kako dugoročne blokade postoje većinom kod neaktivnih subjekata, no to nije slučaj. Analizira li se cijela populacija pravnih osoba, a ne samo subjekti bez zaposlenih, tada tablica 14. predočuje kako je preko 67% svih insolventnih društava u Hrvatskoj blokirano već duže od godine dana, te kako ove dugoročne blokade čine većinu (80,8%) svih neplaćenih obveza u Hrvatskoj.

Tablica 14. Pregled broja blokiranih pravnih osoba, broj zaposlenih i iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje, na dan 30. studenoga 2016

Trajanje blokade	Broj blokiranih poslovnih subjekata	Struktura u %	Broj zaposlenih	Struktura u %	Iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje	Struktura u %
do 30 dana	2.688	8,6	4.869	21,2	295.289	1,6
31 – 60 dana	1.476	4,7	2.140	9,3	546.213	3,0
61 – 180 dana	2.790	8,9	3.202	14,0	892.655	4,9
181 – 360 dana	3.235	10,4	2.912	12,7	1.749.720	9,7
više od 360 dana	21.063	67,4	9.819	42,8	14.678.142	80,8
Ukupno	31.252	100,0	22.942	100,0	18.162.019	100,0

Izvor: Fina

Ovi podaci akcentriraju problem neaktivnih društava budući da od 21.063 dugoročno blokiranih insolventnih pravnih osoba njih 6.714 zapošljava 9.819 radnika. Na tih 9.819 radnika odnosi se 5,07 milijardi kuna dugovanja

8.2. Analiza duga pravnih osoba blokiranih 120 i više dana – stanje 30. 9. 2016. godine

Prema informaciji Financijske agencije o kretanju dospjelih neizvršenih osnova za plaćanje poslovnih subjekata sa stanjem na dan 30. rujna 2016. godine u blokadi je bilo 12 556 pravnih osoba. Ukupna vrijednost neizvršenih osnova za plaćanje pravnih osoba iznosila je 12,03 milijarde kuna.

Tablica 15. Broj pravnih osoba, iznos duga i broj zaposlenih prema trajanju blokade na dan 30. 9. 2016. godine

Opis	Broj	Trajanje blokade	Osnovica duga prema proračunu	Osnovica duga lokalnoj upravi	Ostale osnovice	Ukupno sve osnovice	Broj zaposl.
UKUPNO RH	2.896	Blokirani do 120 dana	188.021.508	7.134.647	701.565.755	896.721.910	5.297
	9.660	Blokirani 120 i više dana	1.958.319.735	111.556.652	9.063.853.172	11.133.729.560	7.156

Izvor: Fina

Od ukupno 12 556 blokiranih pravnih osoba njih 9660 ili 76,9 % blokirano je 120 i više dana, a njihov dug iznosi 11,13 milijardi kuna (92,5 %). Dug pravnih osoba čija blokada neprekidno traje 120 i više dana prema središnjoj državi (proračunu), iznosi 1,96 milijardi, prema

jedinicama lokalne (područne) uprave i samouprave 0,11 milijardi kuna, a prema svim ostalim vjerovnicima 9,06 milijardi kuna. Kod tih pravnih osoba bilo je zaposleno 7156 radnika.

Tablica 16. Broj pravnih osoba i iznos duga prema trajanju blokade i prema broju zaposlenih na dan 30. 9. 2016. godine

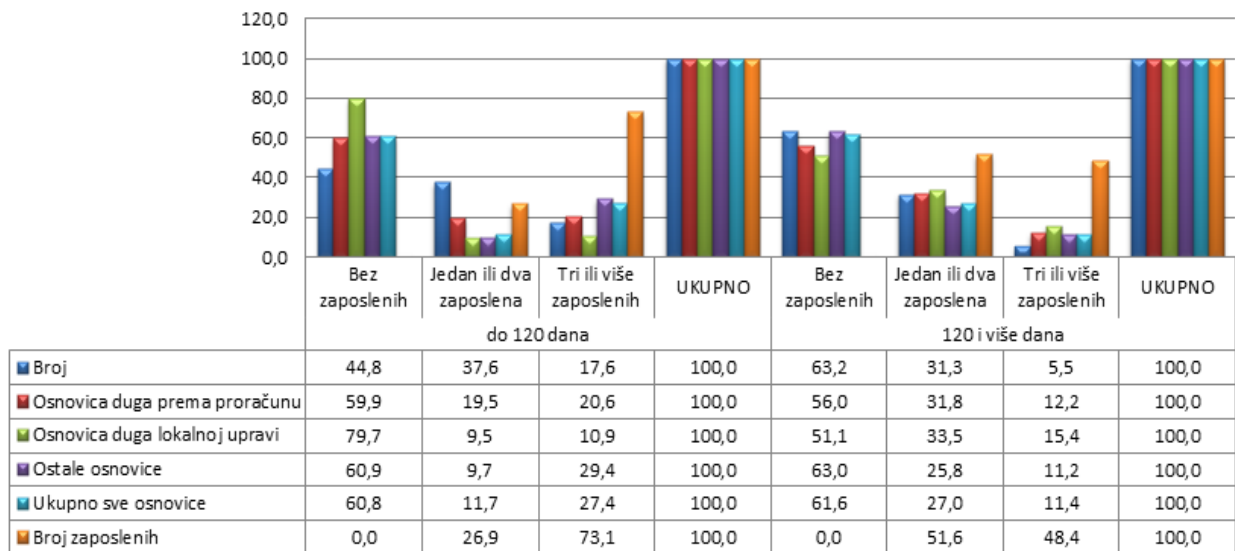
Trajanje blokade	Broj zaposlenih/razredi	Broj	Osnovica duga prema proračunu	Osnovica duga lokalnoj upravi	Ostale osnovice	Ukupno sve osnovice	Broj zaposl.
Do 120 dana	Bez zaposlenih	1.298	112.583.647	5.685.069	427.150.604	545.419.320	0
	Jedan ili dva zaposlena	1.088	36.627.800	675.053	68.050.302	105.353.155	1.425
	Tri i više zaposlenih	510	38.810.062	774.525	206.364.849	245.949.436	3.872
	Ukupno	2.896	188.021.508	7.134.647	701.565.755	896.721.910	5.297
120 i više dana	Bez zaposlenih	6.103	1.096.320.160	56.986.751	5.710.487.899	6.863.794.809	0
	Jedan ili dva zaposlena	3.027	622.984.121	37.421.996	2.342.122.344	3.002.528.461	3.691
	Tri i više zaposlenih	530	239.015.454	17.147.905	1.011.242.930	1.267.406.290	3.465
	Ukupno	9.660	1.958.319.735	111.556.652	9.063.853.172	11.133.729.560	7.156
UKUPNO RH		12.556	2.146.341.243	118.691.299	9.765.418.928	12.030.451.470	12.453

Izvor: Fina

Analizirajući pravne osobe, blokirane 120 i više dana, prema broju zaposlenih, najveća koncentracija iznosa blokade prikazana je kod pravnih osoba bez zaposlenih. Više od 60 % insolventnih pravnih osoba, na koje se odnosi 61,6 % iznosa neizvršenih osnova, nije krajem rujna 2016. godine imalo zaposlenih.

Manje od jedne trećine ili 31,3 % insolventnih pravnih osoba s najvećim udjelom zaposlenih (51,6 %) opterećeno je sa 27,0 % iznosa neizvršenih osnova, a radi se o onima koje zapošljavaju jednoga ili dva radnika. Na pravne osobe sa tri i više zaposlenih odnosilo se samo 11,4 % ukupnoga iznosa prijavljenih neizvršenih osnova. Te pravne osobe, njih 530, činile su krajem rujna svega 5,5 % ukupnoga broja insolventnih pravnih osoba, no u njima je bila zaposlena gotovo polovina (48,4 %) ukupno zaposlenih u pravnim osobama, blokiranim 120 i više dana.

Grafikon 3. Broj pravnih osoba i iznos duga prema trajanju blokade i prema broju zaposlenih na dan 30. 9. 2016. godine

Izvor: izrada autora

Tablica 17. Pregled dospelih neizvršenih osnova pravnih osoba blokiranih do 120 i više od 120 dana, promatrano po županijama, stanje 30. 9. 2016. Godine

Šifra	Naziv županije	Blokirani do 120 dana				Blokirani 120 i više dana			
		Broj pravnih osoba	Broj zaposl.	Ukupan dug	Udjel u %	Broj pravnih osoba	Broj zaposl.	Ukupan dug	Udjel u %
1	Zagrebačka	184	317	57.978.602	6,5	644	432	487.930.211	4,4
2	Krapinsko-zagorska	46	321	53.787.808	6,0	135	81	74.890.617	0,7
3	Sisačko-moslavačka	56	90	1.851.824	0,2	249	154	145.981.274	1,3
4	Karlovačka	63	162	9.859.486	1,1	220	121	137.177.559	1,2
5	Varaždinska	81	145	47.606.701	5,3	150	162	84.025.395	0,8
6	Koprivničko-križevačka	47	169	67.290.441	7,5	142	121	59.188.386	0,5
7	Bjelovarsko-bilogorska	46	91	1.627.667	0,2	110	69	47.593.037	0,4
8	Primorsko-goranska	244	429	39.522.023	4,4	708	590	559.623.611	5,0
9	Ličko-senjska	22	11	2.992.043	0,3	51	39	25.553.042	0,2
10	Virovitičko-podravska	28	82	8.147.332	0,9	55	55	45.755.748	0,4
11	Požeško-slavonska	22	51	1.291.643	0,1	64	62	14.467.479	0,1
12	Brodsko-posavska	47	75	5.128.182	0,6	123	86	51.818.865	0,5
13	Zadarska	95	243	15.911.082	1,8	430	232	272.066.030	2,4
14	Osječko-baranjska	149	382	33.835.865	3,8	375	368	205.538.092	1,9
15	Šibensko-kninska	51	111	39.292.524	4,4	235	292	214.638.581	1,9
16	Vukovarsko-srijemska	57	96	55.432.873	6,2	149	203	96.775.055	0,9
17	Splitsko-dalmatinska	255	476	56.768.153	6,3	1.295	1.122	1.846.575.575	16,6
18	Istarska	201	309	21.581.936	2,4	448	210	443.226.315	4,0
19	Dubrovačko-neretvanska	90	123	8.930.212	1,0	131	116	134.547.529	1,2
20	Međimurska	56	86	5.710.214	0,6	194	172	173.727.091	1,6
21	Grad Zagreb	1.056	1.528	362.175.299	40,4	3.752	2.469	6.012.630.067	54,0
	Ukupno RH	2.896	5.297	896.721.910	100,0	9.660	7.156	11.133.729.560	100,0

Izvor: Financijska agencija

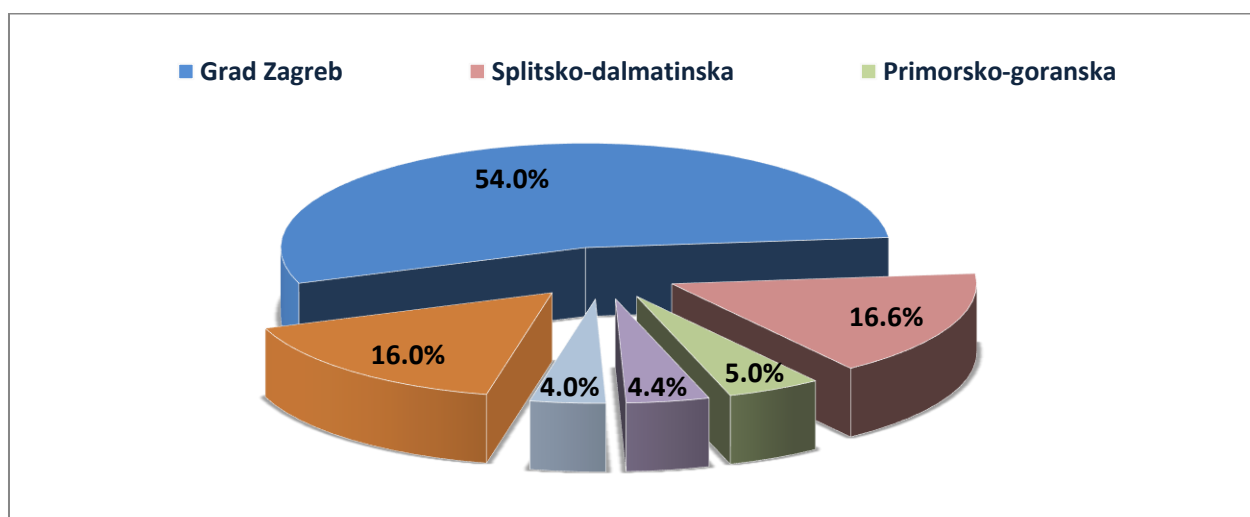
Ako promatramo neizvršene osnove za plaćanje pravnih osoba koje su blokirane 120 i više

dana, na zaduženost cjelokupnoga gospodarstva Republike Hrvatske najviše utječu pravne osobe s područja županije Grad Zagreb, na koje se odnosila 6,01 milijarda kuna ili 54,0 % ukupnoga iznosa dospjelih neizvršenih osnova i 38,8 % pravnih osoba, blokiranih neprekidno 120 i više dana.

Na drugom su mjestu po visini duga, pravne osobe Splitsko-dalmatinske županije sa 1,85 milijardi kuna duga i udjelom od 16,6 %. Slijede pravne osobe Primorsko-goranske županije sa 0,56 milijardi kuna neizvršenih osnova i udjelom od 5,0 % u ukupnom iznosu, Zagrebačke sa 0,49 milijardi kuna i udjelom od 4,4 % te Istarske sa 0,44 milijarde kuna i udjelom u ukupnom iznosu blokade neprekidna trajanja 120 i više dana od 4,0 %.

Na pravne osobe navedenih pet županija odnosilo se 84,0 % svih neizvršenih osnova za plaćanje u trajanju od 120 i više dana u Republici Hrvatskoj. Ostalih 16,0 % iznosa disperzirano je na 16 ostalih županija, s udjelima od 0,1 % u Požeško-slavonskoj do 2,4 % u Zadarskoj županiji.

Grafikon 4. Udjel iznosa neizvršenih osnova pravnih osoba blokiranih 120 i više dana, po županijama-stanje 30. 9. 2016. godine

Izvor: Fina

Promatrano po gradovima/općinama, po iznosu duga neprekidna trajanja 120 i više dana, najviše je blokiranih pravnih osoba u Gradu Zagrebu, njihov je udio u ukupnome dugu 54,0 %. Prema istom kriteriju izdvaja se Split (11,6 %), a slijede Rijeka (3,4 %), Zadar (1,7 %), Solin (1,6 %), Samobor (1,4 %), Šibenik (1,2 %), Čakovec (1,1 %) te Pula (1,0 %).

9. ZAKLJUČAK

Trgovačka društva, kao pravne osobe s pretpostavkom beskrajnog vremenskog horizonta života tj. poslovanja, u praksi postoje tek rijetka društva koja su uspjela dugotrajno opstati. Dakle, stečaj je dio svakodnevnog poslovnog života i kao takav predodređen je i ekonomistima kao objekt interesa. Sposobnost efikasnog rješavanja stečajeva omogućava efektivno funkcioniranje gospodarstva. Mnoge ekonomske znanosti u području stečaja mogu dati doprinos svim tijelima stečajnog postupka kao i stečajnom sustavu općenito, i to izbjegavanje stečaja u situaciji kada se on još može izbjeći, odnosno restrukturiranjem i to onih dužnika za čije restrukturiranje postoji racionalno-ekonomsko opravdanje te efikasne likvidacije stečajnog dužnika u situaciji kada njegovo poslovanje nije održivo ili ekonomski opravdano. Stečajna procedura treba imati za cilj spašavanje ekonomski efikasnih stečajnih dužnika, no upravo klasificiranje dužnika na ekonomski efikasne i ekonomski neefikasne pokazuje se iznimno zahtjevnim. To je stoga što je preduvjet za ovu klasifikaciju determiniranje vrijednosti imovine dužnika u slučaju kada je ona angažirana u svojoj najboljoj alternativnoj uporabi. Ta se vrijednost ne može pronaći ni u računovodstvu niti u financijskim izvješćima, već se može samo procjenjivati. Restrukturiranje u stečaju smatra se ključnim i prvim ekonomskim principom stečaja, jer stečaj ne mora nužno značiti smrt trgovačkog društva, nego to može biti proces katarze iz kojeg će trgovačko društvo izaći sanirano, te će opstati i nakon stečaja u više ili manje izmjenjenom obliku.

Budući da se u Hrvatskoj ne provodi zakon prema kojim bi se odgađanje stečaja adekvatno sankcioniralo, vrlo se malo stečajeva pokreće na vrijeme, te se u razdoblju prije stečaja imovina dužnika namjerno ili nenamjerno otuđuje. Kada se stečaj konačno otvori najčešće ne preostaje ništa drugo nego ga odmah i zaključiti zbog nedostatka imovine kojom bi se pokrili troškovi postupka. Samo pravodobno otvaranje stečaja može dovesti do eventualnog restrukturiranja. No, valja uočiti i kako menadžment u Hrvatskoj gotovo uopće nema motiva za otvaranje stečaja. Budući da zakon kojim se odgađanje stečaja penalizira ne provodi, ne postoji strah od kažnjavanja, a kako u stečaju potpuno gubi svoj položaj, menadžment nema interesa da se stečaj otvori. Budući da zastupaju vlasnike, a oni u stečaju gube svoju imovinu jer ona prelazi u ruke vjerovnika, ni to ih ne motivira da otvore stečaj. Svrh stečajnog postupka je tada reducirana i iskrivljena, te se gube sve potencijalne ekonomske koristi.

O ozdravljenju nema govora, a institucije su svedene na ulogu mrtvozornika koje još samo trebaju deklarirati ono što je sasvim očito – smrt poduzeća.

LITERATURA

Knjige:

1. Čuveljak, J. (2015) Novine u stečaju prema novom Stečajnom zakonu, Financije, pravo i porezi
2. K. Vujević, M. Balen: Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća. Pomorstvo, god. 20, br. 2 (2006), str. 33-45
3. Vuk, J.; Računovodstvo društva u stečaju; Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012.

Zakon:

4. Stečajni zakon; NN 71/15

Članci:

5. Dr. sc. Domagoj Sajter: Procedure i praksa restrukturiranja u stečaju u Republici Hrvatskoj; Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 47, 3/2010.
6. Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske; Vodič kroz stečajni postupak, Zagreb listopad 2015.
7. Sajter, D. (2008) Ekonomski aspekti stečaja i restrukturiranja u stečaju. Doktorska disertacija. Osijek:Ekonomski fakultet

Izvori s Interneta:

8. Financijska agencija raspoloživo na: <http://www.fina.hr/Default.aspx?sec=1801>
9. Index.hr raspoloživo na: <http://www.index.hr/vijesti/clanak/fina-trazi-stecaj-konstruktor-zbog-duga-od-60-milijuna-kuna/892611.aspx>
10. IUS-INFO raspoloživo na : <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/Topical.aspx?id=8184>
11. Konstruktor d.d. raspoloživo na: <http://www.konstruktor-split.hr/>
12. Konstruktor d.d. revizorska izvješća raspoloživo na : <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>

13. Poslovni savjetnik.com raspoloživo na : <http://www.poslovni-savjetnik.com/aktualno/otvorena-predstecajna-nagodba-nad-konstruktorom>
14. Tportal.hr raspoloživo na: <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/radnici-konstruktora-mirnim-prosvjedom-traze-deset-placa-20140701>

SAŽETAK

Stečajni postupci postali su svakodnevnicom u našem gospodarstvu. Broj i težina tih predmeta, predmet su učestalih natpisa u medijima, često sa alarmantnim komentarima. Stvarni problem nije u prevelikom broju stečajnih postupaka. Naprotiv, ono što stvarno nanosi štetu gospodarstvu je činjenica da se na tržištu i dalje nalaze oni nad kojima bi odavno trebalo otvoriti stečajni postupak.

Prema podacima Financijske agencije u razdoblju od 01.10.2012. do 04.12.2015.godine najveći udio u ukupnom broju otvorenih stečajeva u Hrvatskoj, ima grad Zagreb. Iako je 31.listopada 2016.godine, ukupan iznos neizvršenih osnova za plaćanje u svim županijama manji u odnosu na stanje godinu dana ranije, 40,3% prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje čine poslovni subjekti s područja Grada Zagreba, što je i očekivano s obzirom da je i sjedište najvećeg broja poslovnih subjekata. Promatrajući po djelatnostima, na zaduženost cjelokupnog gospodarstva Republike Hrvatske najviše utječu blokirani poslovni subjekti iz područja građevinarstva.

Pravodobno pokretanje stečaja daje veliku mogućnost da se poslovanje trgovačkog društva nastavi, a ne samo pokušaj namirenja obveza ili dijela obveza i njegova likvidacija.

Ključne riječi: stečajni postupak, gospodarstvo, likvidacija

SUMMARY

Bankruptcy proceedings have become common in our economy. A number and severness of these cases are often covered by the media, whit alarming commentaries. The real problem is not in the number of bankruptcies. On the contrary, what really damages the economy is the fact that there are those which had to start bankruptcy proceeding, but are still on the market. According to the data from the Finance agency in the period from 01.10.2012. to 04.12.2015., the largest share in the total number of bankruptcies in Croatia has his capital city of Zagreb.

Even though on the 31.10.2016., the total amount of unexecuted bankruptcy payments in all counties is lower than the year before, 40,3% of reported unexecuted bankruptcy payments are located in the city of Zagreb, as expected considering it is the center of the largest number of businesses. Looking at the type of businesses, the indebtedness of the overall economy of the Republic of Croatia is the most influenced by insolvent businesses in the field of constructions. Launching the bankruptcy proceeding in due time gives the best chance to company to continue the business, not just the attempt to cover the losses and his liquidation.

Key words: bankruptcy, economy, liquidation

POPIS TABLICA

Tablica 1. Bilanca poduzeća koje je nesposobno za plaćanje.....	6
Tablica 2. Bilanca poduzeća koje je prezaduženo.....	7
Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011.do 2015.godine.....	36
Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011.do 2015.godine.....	37
Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011.do 2015.godine.....	38
Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011.do 2015.godine.....	39
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011.do 2015.godine.....	40
Tablica 8. Zbirni pregled predmeta prema iznosu prijavljenih obveza.....	41
Tablica 9. Zbirni pregled riješenih predmeta i predmeta u radu s postotnim udjelima u razdoblju 01.10.2012.-05.01.2017.....	42
Tablica 10. Zbirni pregled broja predmeta za koje je sklopljena nagodba na trgovačkim sudovima.....	42

Tablica 11. Insolventne pravne osobe prema području djelatnosti.....	44
Tablica 12. Pregled nepodmirenih obveza prema županijama u razdoblju 01.10.2012.- 05.01.2017.....	45
Tablica 13. Broj blokiranih poslovnih subjekata bez zaposlenih i iznos njihovih prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje, na dan 30. studenoga 2016. – prema ročnosti.....	46
Tablica 14. Pregled broja blokiranih pravnih osoba, broj zaposlenih i iznos prijavljenih neizvršenih osnova za plaćanje, na dan 30. studenoga 2016.....	47
Tablica 15. Broj pravnih osoba, iznos duga i broj zaposlenih prema trajanju blokade na dan 30. 9. 2016. godine.....	47
Tablica 16. Broj pravnih osoba i iznos duga prema trajanju blokade i prema broju zaposlenih na dan 30. 9. 2016. godine.....	48
Tablica 17. Pregled dospjelih neizvršenih osnova pravnih osoba blokiranih do 120 i više od 120 dana, promatrano po županijama, stanje 30. 9. 2016. godine.....	49

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Vertikalna analiza bilance poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. za razdoblje od 2011. do 2015.godine.....	32
Grafikon 2. Broj predmeta za koje je sklopljena nagodba na Trgovačkim sudovima.....	43
Grafikon 3. Broj pravnih osoba i iznos duga prema trajanju blokade i prema broju zaposlenih na dan 30.09.2016.godine.....	49
Grafikon 4. Udjel iznosa neizvršenih osnova pravnih osoba blokiranih 120 i više dana, po županijama, stanje 30.09.2016.godine.....	50

PRILOG I.

Tablica 18. Strukturna bilanca poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. (u tisućama kuna)

AKTIVA	2011.	%	2012.	%	2013.	%	2014.	%	2015.	%
DUG.IM.										
Nemater.imov.	976	0,08	608	0,10	196	0,03	41	0,00	13	0,00
Nekret.postr. I opr.	300463	23,13	260279	42,09	231192	31,79	218440	24,77	207688	24,00
Ulag. U nekretn.	44773	3,45	42052	6,80	53464	7,35	53464	6,06	53464	6,18
Finan.imov.	96282	7,41	86200	13,94	72960	10,03	27605	3,13	27920	3,23
Dugot.potr.	264	0,02	213	0,03	131889	18,14	212981	24,15	236247	27,30
UKUPNO DI	442758	34,09	389352	62,96	489701	67,34	512531	58,13	525332	60,71
KRATKOTRAJNA IM.	2011.	%	2012.	%	2013.	%	2014.	%	2015.	%
Zalihe	82310	6,34	60066	9,71	69834	9,60	87193	9,89	87850	10,15
Potraživanja	409729	31,54	151150	24,44	106755	14,68	102935	11,67	97927	11,32
Financijska imovina	238781	18,38	5185	0,84	4935	0,68	3272	0,37	277	0,03
Novac i novčani ekv.	42	0,00	20	0,00	333	0,05	145	0,02	156	0,02
Ost.potr.i obrač.ph	125348	9,65	12682	2,05	55668	7,65	175679	19,92	153779	17,77
UKUPNO KI	856210	65,91	229103	37,04	237525	32,66	369224	41,87	339989	39,29
UKUPNO AKTIVA	1298968	100	618455	100	727226	100	881755	100	865321	100
GLAVNICA I OBVEZE	2011.	%	2012.	%	2013.	%	2014.	%	2015.	%
KAPITAL I PRIČUVE										
Temeljni kapital	20000	1,54	20000	3,23	20000	2,75	20000	2,27	20000	2,31
Kapitalne rezerve	10832	0,83	10831	1,75	10831	1,49	10831	1,23	258069	29,82
Zakonske rezerve	1248	0,10	1248	0,20	1248	0,17	1248	0,14	1248	0,14
Revolarizacijske rez.	133079	10,24	123969	20,04	104059	14,31	105184	11,93	107770	12,45
Zadržana dobit	151990	11,70	80688	13,05	-673011	-92,54	-664787	-75,39	-687396	-79,44
Dobitak/Gubitak t.g.	-74618	-5,74	-779579	-126,05	4998	0,69	-25836	-2,93	244745	28,28
UKUPNO KAPITAL	242531	18,67	-542843	-87,77	-531875	-73,14	-553360	-62,76	-55564	-6,42
OBVEZE	2011.	%	2012.	%	2013.	%	2014.	%	2015.	%
DUGOROČNE OBV.										
Obveze po kreditima	6310	0,49	0	0	0	0	0	0	409225	47,29
Rezerviranja	10540	0,81	7866	1,27	9720	1,34	9822	1,11	8305	0,96
Odgodjene porezne obv.	50254	3,87	30965	5,01	31559	4,34	26201	2,97	20392	2,36
Ostale dug.obveze	104067	8,01	140733	22,76	161588	22,22	161326	18,30	184746	21,35
UKUPNO DO	171171	13,18	179564	29,03	202867	27,90	197349	22,38	622668	71,96
KRATKOROČNE OBV.	2011.	%	2012.	%	2013.	%	2014.	%	2015.	%
Obveze po kreditima	229287	17,65	324913	52,54	433790	59,65	554260	62,86	144599	16,71
Obveze prema dobavl.j.	394463	30,37	371500	60,07	369536	50,81	368606	41,80	18031	2,08
Obveze po izdanim v.p.	41601	3,20	26201	4,24	23636	3,25	23688	2,69	0	0,00
Odgod.plać.troš.i ph bud.raz.	13556	1,04	20032	3,24	11722	1,61	55388	6,28	53240	6,15
Ostale kratkoročne obveze	206360	15,89	239087	38,66	217550	29,92	235824	26,74	82347	9,52
UKUPNO KO	885267	68,15	981733	158,74	1056234	145,24	1237766	140,38	298217	34,46
UKUPNO OBVEZE	1056438	81,33	1161297	187,77	1259101	173,14	1435115	162,76	920885	106,42
UKUPNO PASIVA	1298969	100	618454	100	727226	100	881755	100	865321	100

Izvor: Samostalna izrada autora na temelju financijskih izvještaja poduzeća Konstruktor-inženjering d.d. objavljenih u Registru godišnjih financijskih izvještaja dostupnom na službenoj web stranici Financijske agencije

Tablica 19. Komparativna bilanca poduzeća Konstruktor-inženjering d.d.

Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
AKTIVA			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
DUG.IM.													
Nemater.imov.	976	608	-368	-37,70	196	-412	-67,76	41	-155	-79,08	13	-28	-68,29
Nekret.postr. i opr.	300463	260279	-40184	-13,37	231192	-29087	-11,18	218440	-12752	-5,52	207688	-10752	-4,92
Ulag. U nekretn.	44773	42052	-2721	-6,08	53464	11412	27,14	53464	0	0,00	53464	0	0,00
Finan.imov.	96282	86200	-10082	-10,47	72960	-13240	-15,36	27605	-45355	-62,16	27920	315	1,14
Dugot.potr.	264	213	-51	-19,32	131889	131676	61819,72	212981	81092	61,49	236247	23266	10,92
UKUPNO DI	442758	389352	-53406	-12,06	489701	100349	25,77	512531	22830	4,66	525332	12801	2,50
Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
KRA TKOTRAJNA IM.			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
Zalihe	82310	60066	-22244	-27,02	69834	9768	16,26	87193	17359	24,86	87850	657	0,75
Potraživanja	409729	151150	-258579	-63,11	106755	-44395	-29,37	102935	-3820	-3,58	97927	-5008	-4,87
Financijska imovina	238781	5185	-233596	-97,83	4935	-250	-4,82	3272	-1663	-33,70	277	-2995	-91,53
Novac i novčani ekv.	42	20	-22	-52,38	333	313	1565,00	145	-188	-56,46	156	11	7,59
Ost.potr.i obrač.ph	125348	12682	-112666	-89,88	55668	42986	338,95	175679	120011	215,58	153779	-21900	-12,47
UKUPNO KI	856210	229103	-627107	-73,24	237525	8422	3,68	369224	131699	55,45	339989	-29235	-7,92
Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
PASIVA			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
KAPITAL I PRIČUVE													
Temeljni kapital	20000	20000	0	0	20000	0	0	20000	0	0	20000	0	0
Kapitalne rezerve	10832	10831	-1	-0,01	10831	0	0	10831	0	0	258069	247238	2282,69
Zakonske rezerve	1248	1248	0	0,00	1248	0	0	1248	0	0	1248	0	0
Revolarizacijske rez.	133079	123969	-9110	-6,85	104059	-19910	-16,06	105184	1125	1,08	107770	2586	2,46
Zadržana dobit	151990	80688	-71302	-46,91	-673011	-753699	-934,09	-664787	8224	-1,22	-687396	-22609	3,40
Dobitak/Gubitak t.g.	-74618	-779579	-704961	944,76	4998	784577	-100,64	-25836	-30834	-616,93	244745	270581	-1047,30
UKUPNO KAPITAL	242531	-542843	-785374	-323,82	-531875	10968	-2,02	-553360	-21485	4,04	-55564	497796	-89,96
Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
DUGOROČNE OBV.			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
Obveze po kreditima	6310	0	-6310	-100	0	0	0	0	0	0	409225	409225	0
Rezerviranja	10540	7866	-2674	-25,37	9720	1854	23,57	9822	102	1,05	8305	-1517	-15,44
Odgođene por. obv.	50254	30965	-19289	-38,38	31559	594	1,92	26201	-5358	-16,98	20392	-5809	-22,17
Ostale dug.obveze	104067	140733	36666	35,23	161588	20855	14,82	161326	-262	-0,16	184746	23420	14,52
UKUPNO DO	171171	179564	8393	4,90	202867	23303	12,98	197349	-5518	-2,72	622668	425319	215,52
Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
KRA TKOROČNE OBV.			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
Obveze po kreditima	229287	324913	95626	41,71	433790	108877	33,51	554260	120470	27,77	144599	-409661	-73,91
Obveze prema dobavl.j.	394463	371500	-22963	-5,82	369536	-1964	-0,53	368606	-930	-0,25	18031	-350575	-95,11
Obveze po izdanim v.p.	41601	26201	-15400	-37,02	23636	-2565	-9,79	23688	52	0,22	0	-23688	-100,00
Odgođ.plač.troš.i ph bud.raz.	13556	20032	6476	47,77	11722	-8310	-41,48	55388	43666	372,51	53240	-2148	-3,88
Ostale kratkoročne obveze	206360	239087	32727	15,86	217550	-21537	-9,01	235824	18274	8,40	82347	-153477	-65,08
UKUPNO KO	885267	981733	96466	10,90	1056234	74501	7,59	1237766	181532	17,19	298217	-939549	-75,91
UKUPNO OBVEZE	1056438	1161297	104859	9,93	1259101	97804	8,42	1435115	176014	13,98	920885	-514230	-35,83
UKUPNO PASIVA	1298969	618454	-680515	-52,39	727226	108772	17,59	881755	154529	21,25	865321	-16434	-1,86

Izvor: Samostalna izrada autora na temelju financijskih izvještaja poduzeća Konstruktor-inženjeringa d.d. objavljenih u Registru godišnjih financijskih izvještaja dostupnom na službenoj web stranici Financijske agencije

Tablica 20. Strukturni račun dobiti i gubitka poduzeća Konstruktor-inženjeringa d.d.

Naziv pozicije	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Udio 2011.	Udio 2012.	Udio 2013.	Udio 2014.	Udio 2015.
Prihod o prodaje	680.792	233.797	162.337	61.754	43.986	91,0	70,9	57,1	28,0	10,7
Ostali poslovni prihodi	35.923	66.480	106.982	147.442	343.956	4,8	20,2	37,6	67,0	83,3
POSLOVNI PRIHODI	716.715	300.277	269.319	209.196	387.942	95,8	91,1	94,7	95,0	93,9
Povećanje vrijednosti zaliha	1.390	-1.890	-5.262	898	387	0,2	-0,6	-1,9	0,4	0,1
Troškovi materijala.sirovina i usluga	497.199	188.622	126.914	71.036	43.321	66,5	57,2	44,6	32,3	10,5
Troškovi osoblja	163.626	73.827	55.244	42.261	26.941	21,9	22,4	19,4	19,2	6,5
Amortizacija	37.079	30.183	17.498	25.228	10.250	5,0	9,2	6,2	11,5	2,5
Vrijednosno usklađenje imovine	45.125	99.227	5.418	6.988	1.476	6,0	30,1	1,9	3,2	0,4
Rezerviranja za rizike i troškove	578	11.914	2.354	344	786	0,1	3,6	0,8	0,2	0,2
Ostali troškovi poslovanja	33.763	500.149	50.302	19.179	44.190	4,5	151,7	17,7	8,7	10,7
POSLOVNI RASHODI	775.980	905.812	262.992	164.138	126.577	103,8	274,7	92,5	74,5	30,6
DOBIT (GUBITAK) IZ POSLOVANJA	-59.265	-605.535	6.327	45.058	261.365	-7,9	-183,6	2,2	20,5	63,3
Financijski prihodi	31.173	29.472	15.007	10.989	25.047	4,2	8,9	5,3	5,0	6,1
Financijski rashodi	46.527	203.516	16.337	81.883	42.037	6,2	61,7	5,7	37,2	10,2
DOBIT(GUBITAK) IZ FINAN.AKTIVN.	-15.354	-174.044	-1.330	-70.894	-16.990	-2,1	-52,8	-0,5	-32,2	-4,1
UKUPNI PRIHODI	747.888	329.749	284.326	220.185	412.989	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
UKUPNI RASHODI	822.507	1.109.328	279.329	246.021	168.614	110,0	336,4	98,2	111,7	40,8
DOBIT(GUBITAK)PRIJE OPOREZIVANJA	-74.619	-779.579	4.997	-25.836	244.375	-10,0	-236,4	1,8	-11,7	59,2
POREZ NA DOBIT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOBIT(GUBITAK)TEKUĆE GODINE	-74.619	-779.579	4.997	-25.836	244.375	-10,0	-236,4	1,8	-11,7	59,2

Izvor: Samostalna izrada autora na temelju financijskih izvještaja poduzeća Konstruktor-inženjeringa d.d. objavljenih u Registru godišnjih financijskih izvještaja dostupnom na službenoj web stranici Financijske agencije

Tablica 21. Komparativni račun dobiti i gubitka poduzeća Konstruktor-inženjeringa d.d.

Iznos u tisućama kn	2011.	2012.	Promjena 2012./2011.		2013.	Promjena 2013./2012.		2014.	Promjena 2014./2013.		2015.	Promjena 2015./2014.	
			Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno		Apsolutno	Relativno
Naziv pozicije													
Prihod o prodaje	680.792	233.797	-446.995	-65,7	162.337	-71.460	-30,6	61.754	-100.583	-62,0	43.986	-17.768	-28,8
Ostali poslovni prihodi	35.923	66.480	30.557	85,1	106.982	40.502	60,9	147.442	40.460	37,8	343.956	196.514	133,3
POSLOVNI PRIHODI	716.715	300.277	-416.438	-58,1	269.319	-30.958	-10,3	209.196	-60.123	-22,3	387.942	178.746	85,4
Povećanje vrijednosti zaliha	1.390	-1.890	-3.280	-236,0	-5.262	-3.372	178,4	898	6.160	-117,1	387	-511	-56,9
Troškovi materijala, sirovina i usluga	497.199	188.622	-308.577	-62,1	126.914	-61.708	-32,7	71.036	-55.878	-44,0	43.321	-27.715	-39,0
Troškovi osoblja	163.626	73.827	-89.799	-54,9	55.244	-18.583	-25,2	42.261	-12.983	-23,5	26.941	-15.320	-36,3
Amortizacija	37.079	30.183	-6.896	-18,6	17.498	-12.685	-42,0	25.228	7.730	44,2	10.250	-14.978	-59,4
Vrijednosno usklađenje imovine	45.125	99.227	54.102	119,9	5.418	-93.809	-94,5	6.988	1.570	29,0	1.476	-5.512	-78,9
Rezerviranja za rizike i troškove	578	11.914	11.336	1961,2	2.354	-9.560	-80,2	344	-2.010	-85,4	786	442	128,5
Ostali troškovi poslovanja	33.763	500.149	466.386	1381,4	50.302	-449.847	-89,9	19.179	-31.123	-61,9	44.190	25.011	130,4
POSLOVNI RASHODI	775.980	905.812	129.832	16,7	262.992	-642.820	-71,0	164.138	-98.854	-37,6	126.577	-37.561	-22,9
DOBIT (GUBITAK) IZ POSLOVANJA	-59.265	-605.535	-546.270	921,7	6.327	611.862	-101,0	45.058	38.731	612,2	261.365	216.307	480,1
Financijski prihodi	31.173	29.472	-1.701	-5,5	15.007	-14.465	-49,1	10.989	-4.018	-26,8	25.047	14.058	127,9
Financijski rashodi	46.527	203.516	156.989	337,4	16.337	-187.179	-92,0	81.883	65.546	401,2	42.037	-39.846	-48,7
DOBIT(GUBITAK) IZ FINAN.AKTIVN.	-15.354	-174.044	-158.690	1033,5	-1.330	172.714	-99,2	-70.894	-69.564	5230,4	-16.990	53.904	-76,0
UKUPNI PRIHODI	747.888	329.749	-418.139	-55,9	284.326	-45.423	-13,8	220.185	-64.141	-22,6	412.989	192.804	87,6
UKUPNI RASHODI	822.507	1.109.328	286.821	34,9	279.329	-829.999	-74,8	246.021	-33.308	-11,9	168.614	-77.407	-31,5
DOBIT(GUBITAK)PRIJE OPOREZIVANJA	-74.619	-779.579	-704.960	944,7	4.997	784.576	-100,6	-25.836	-30.833	-617,0	244.375	270.211	-1045,9
POREZ NA DOBIT	0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
DOBIT(GUBITAK)TEKUĆE GODINE	-74.619	-779.579	-704.960	944,7	4.997	784.576	-100,6	-25.836	-30.833	-617,0	244.375	270.211	-1045,9

Izvor: Samostalna izrada autora na temelju financijskih izvještaja poduzeća Konstruktor-inženjeringa d.d. objavljenih u Registru godišnjih financijskih izvještaja dostupnom na službenoj web stranici Financijske agencije